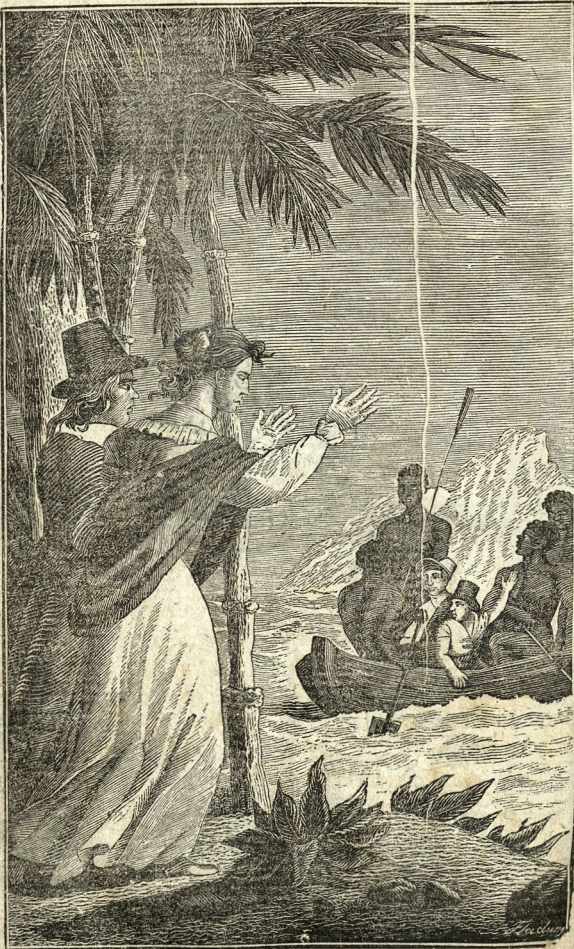

1847

V' boljši desheli se vidimo spet.

35882 Kratkozhafne

PRAVLIZE

otrokam v' podvuzhenje.

Is Némfhkiga

Kristof Schmid
poslovenili mladi duhovni

v' Zelovfhki duhovfhnizi.

V' Zelóvzi 1835.

Natífníl Janes Leon.

22822

IN: 030007727

O p o m é n.

Kakor sto prijetnih Perpoved, tudi sto kratkozhafnih Pravliz ljubim otrokam, ino vřim mladim ljudem podamo; naj se po njih vuzhijo Boga zhres vse ljubiti, starishe ſposhtovati, ſvoje vuzhenike lepo imeti, ino jih vbogati; greha ſe ſveřto varvati, bogabojezhe in pridno od mladih nog ſhiveti, ino tak v' vigradi (ſpomladi) ſvojiga ſhivlenja ſkerbeti ſa zhařno ſrezho in vezhno iſvelizhanje.

Polnete ſo te kratkozhafne pravlice iſ piřem viřokovuzhéniga gořpoda Kriřhtofa ,Shmida, korarja na Nemřkim.

Kakor nam te pravlice pravijo, ſe je po ſvėti gořtokrat ſhé godilo, ſe ſhe godi, ino ſe bo. Satorej nař one vuzhijo, kako ſe naj vse

povsodi modro ino poshteno sadershimo. Delale bojo dobrim otrokam ino mladenzham kratek zhas, jim pa tudi lepo nauke dajale. Bog daj, de bi jih vsi radi brali, dobro sastopili, ino ohranili v' svojim serzi; naj bi tako tudi mi v' boshjim kraljestvi hishnimu gospodarju enaki bili, kateri is svojiga saklada (shaza) novo ino staro naprej prinese. Mat. 13, 52.

1. Otrôka lepa molituv.

Ljudmila, vboga vdova, je imela petero otrók, katerih si she obeno kruha flushiti samoglo ni. Djala je eno jutro: „Ljubi moji otrozi! nimam vam donef kaj dati. Ne glésh tam kruha, ne moke (mele), ne jajzeta per hîshi vezh. Toljko posla (dela) s'vami imam, de si nemorem sravnó val nizh perflushiti. Profite, profite Boga, naj nam saj on, ki je ves dober, pomaga; sa-kaj bogat je ino mogozhen; in pa sam pravi: „Klizhite mene v' fili, ino reshil val bom.“

Ves shalosten se mali Janesek, she le v' sedmim léti, tesh v' sholo podá. Memo odperte zèrkve gredé, se v' njo oberne, ino pred altár poklekne. Misli, de je sam, ino sazhne na ves glas moliti: „Ljubi Ozhe nebeshki! Mi otrozi smo lazheni, pa jesti nimamo. Nafha mama ne glésh ta-jo kruha, nimajo mele, she jajzeta ne. Daj vender shivesha, de s' ljubó mamó gladu ne vmérjemo. Oj pomagaj nam, pomagaj! saj si bogat, ino mogozhen, ino nam lahko pomagash. Tudi si nam sam oblubil; tak stori po svoji besedi.“

Tako je Janshek molil, kakor dobro dete moli, po tem pa v' sholo shel. Kedar domu

pride, vgleđa na misi velik hleb kruha, polno
fkledo móke, ino korbizo jajz: „Hvala Bogu!
od veselja savpije, Bog je mojo molituv vflifhal.
Mama! alj je angelz vse to fkos okno pernesel?“
„Zhe ravno ne, pravijo mati, je vender Bog tvojo
proshnjo vflifhal. Kader si ti pred altarjam mo-
lil, so shlahna gospá v' svojim sakritim zerkve-
nim stoli klezhali. Ti jih nisi mogel viditi, oni
so pa tebe glédali ino flifhali, kako si molil.
Sa tega del so nam vse to poslali. Bog jih je
na mesto angelza poslal, nam pomagat. Torej
otrozi! le vfi Boga sahvalite, bodite veseli, ino
svoje shive dni ne posabite, te lépe besede:“

Savupaj na Boga, kar se ne boj:

Povsód sa te fkerbi, on Ozhe tvoj.

2. Jablan otrofhke frezhe.

Matevshik ino Kristinka sta vedno fkerbela
ozhetu ino materi veselja narediti. Enkrat jim
na verti délati pomagata, ino flifhita, de ozhe
pravijo: „V' tim koti le bi fhe naj eno drevo
stalo. „Se bom moral oglédati, de kjé en fa-
desh (fadnik) dobim.“

Ravno se je ozhetova reshitva (god) bli-
shala, ino sala otroka kúpita fkrivaj lep mlad
jablan, (jabelzhno drevo), ino fle smusneta na
vezher pred ozhetovim godam na vert, de bi
ga vsadila.

„Kako se bo ateju dobro sdelo, sta sama
med sebo djala, kedar jutri v' vert pridejo, ino
bojo to lepo mlado drevze vglédali.“

Kriřtinka sa drevzc dershi, Matevshik pa s' lopatoj jamo dela. Kar na enkrat v' semlji satruřhi ino sashvenketá; se nekaj sabliřhi, ino med perřtjó sařvétí. Matevshik je lonz (piřkar) s' lopatoj řrupil (řteril), v' katerim je bilo slatov ino veliko řrebernih đnarjov pokopanih, ki řo se sdaj per belim meřzi bliřketati sazheli.

„Đnarji řo, đnarji!“ řta jela otroka od veřelja krizhati, ino dirjata, řtarířham veliko řre-zho pravít, kaj řta najđla.

„Ljuba moja otroka! řo djali ozhe, vama je Bog ljubesn, katero do řtarířhov imata, povernil; sakaj on vřelej otrořhko ljuběsn poplazha, zhe ravno ne vřakokrat tak zhudno, kakor vama sdaj. Le řhe tudi sa naprej tako pridna bodita, ino Bog vama hořhe řhe lepřhi řaklad (kinzh, řhaz) perpraviti, kakor je slato ino řrebro.“

Bog tajířtmu řrezho da,

Ki řtarejřhe lepo 'ma.

3. Bogata grušhka.

„Stari Gregor řo pred řvojoj hiřhoj pod enoj velikoj grušhkoj řénzhili, njihni vnuki řo okolj njih grušhke poběrali, ino niřo mogli dobriga řadu prehvaliti.

„Vam moram řaj enkrat povědati, sazhnejo dedek, kako je grušhka na to meřto priřhla. Šhé řo viřhej od pétđeset 1) let, kar řim enkrat

1) Pětrěd.

3001

ravno na tim prostori stal, kjér she nobene grufh-ke bilo ni, ino sim svojmu bogatimu sosedu svojo fromashtvo toshil. „Bog pomagaj! sim djal, de bi le mojo' premoshenje kákih sto kron sneflo.“

„Sosed je bil moder, pa zhišt gospodár, ino mi je rekel; „Ta ti je lehka, zhe le prav sazhnefh. Glej, ravno na tim prostori, kjér sdaj stojish, vezh ko sto kron leshi! „Skerbi le, de jih is semlje dobish.“

„Mlad ino aboten dezhko 1) sim she bil, ino grem pervo nozh po tem, ter globoko jamo íkoplem, alj zhudno mersélo mi je, de nisim dnarja najdel.“

„Kedar drugi den sosed jamo vgleda, se sazhne smejati, toljko de smeha ne pokne, 2) ino pravi: „Oj bedašto 3) delo; komu bi to v' glavo padlo! Alj zhaj, dal ti bom mlado grufhko (drevo), de jo v' to jamo, katero fi íkopal, vsadish; v' enih letih ti bojo krone prirastle.“

„Vsadil sim mlado drevze, ino israftlo je visoko drevo, ki ga sdaj vidite. Shlahno íad-je, kteriga she toliko lét rodi, mi je vezh, ko sto kron verglo; pa she smiraj lep gotov dnar ostane, ki mi obilno obresti (zinsh) daja. Nisim sa ta del modriga nauka posabil, ki ga je pameten mosh vedno pravil; pa tudi vi ga ne sabite:“

Prebrísana glava, pa pridne roké
„So boljshi blago, kakor slate goré.

1) Nepameten pubizh. 2) Pozhi. 3) Neumno.

4. Shlahne jagode.

Prishel je v' neko vés star sholnir v' berglah, ino je nágloma sbólel. Ni se mogel dalej sprá-viti, pod enoj pojatoj (parnoj) je na flami ob-leshal, ino huda se mu godi. Mali Milizi, ko-sharjovi hzhéri, se beteshen (boln) starzhek v' serze vsmili. Vsaki den mu, objiskáje ga, eno sheftizo v' dar pernese.

En vezher jo poshten vojshák vés v' fker-bih ogovorí rekózh: „Ljubo dete! Svédel sim doneš, de so tvoji starishti revni. Po resnizi ven-der meni pové, kje toljko dnarjov dobíh? Raj lakote vmerjem, kakor bi vinar prijel, ki bi ga s' dobro vestjo vseti ne mogel.“

„Oj ne bodi val fkerb sa to! je djala Mi-liza. Te dnar je poshteno saflushen. Taj v' blishen terg v' sholo hodim. Po poti grem skos gaj, (gojsd) v' katerim je veliko jagod srelih. Vlakobart jih gredózh zenzo (korbizo) nabere, v' tersi predám, ino sheftizo iskupim. „Saj moji starishti sa to dobro véjo, pa mi sháliga ne rekó. „She le pogosto pravijo, de je dosti bolj fromash-kih ljudi, kakor smo mi; jim dóbriga storiti smo dolshni, kolikor je v' nashi mozhi.“

„Svetle solse se starimu vojshaku is ozhi vtrinjajo, ino se mu po lizi vdirajo. „Blago dete, je djál, Bog naj oblagodari (poshegna) tebe ino tvoje starishte, ki imate tako ljubesnivo, vsmileno serze do ljudi! Sdaj vém, de je resniza:“

Vlakmu je vbogim pomagat' mogozhe,
Zhe le is dobriga serza prav hozhe.

Ne dolgo sa tém se imeniten vojshak (ofizir) v' tajisto vés perpeljá, ki je vezh zesar-fkih svetín na perfihi imel. Na ofhtariji (taberni) poštoji, rezhé isprezhi, konje nakermi (nafuj-trati) ino napojiti. Povejo mu, de neki sholnir tukaj boln leshi, ino hitro gre k' njemu pogledat.

„Star vojshak mu sazhne rozhno praviti, kaj sa ena dobrotniza ga prefkerbi. Vojshak se sazhudi, rekozh: „Kaj vbogo deklize je tebi toliko dobriga storilo! Tako sim dolshen jes, tvoj star general, ki si me nekdej flushil, she vezh storiti. Gredózh bom fkerbel, de bojo tebi v' taberni s' v'fim postregli.“

Berfi ko je to narozhil, se v' tajisto kozhko (kajsbo) podá, kjér je Miliza doma bila. „Shlah-no deklize, je djal, ino folse mu v' ozhéh saji-grajo, tvoja dobrotnost me v' ferze veseli, ino od veselja bi se jokál. Dala si stárimu vojshaku per shtir ino dvajset sheštakov, tu imásh na-mesto njih ravno toliko slatov.“ „Starisfi se sav-sémejo rekozh: „Oj to je pa vender vse prevezh.“ Alj general pravi: „Ni ne prevezh; le flaba plazha sa deklizo je, lepshi plazhilo jo she v' nebesih zhaka.“

Dobra roka, ferze milo,
Ima tu, in tam plazhilo.

5. Zherne zhreshnje.

„Sabinka gospodizhna je imela svojo zhedno jispo (kamerzo), alj ni svojih rezhi nikolj po-

spravila, ino vse je po njéni zhumnati krisham leshalo. Mamka so jo pogosto opominjali, pa vse saſtonj.

Neko nedelo popoldné se gospodizhna prashno oblezhe, ino se ravno od doma spravlja. Perneſe ji ſoſedova hzhér okroshnik (talar) poln debelih zhernih zhréſhenj. Na misi ino po oknih je bilo vse naſtávljeno oblazhil, ino drugih rezhí. „Sabinka tedaj talar na ſtol poſtavi, ki je bil s' ſivoj shidó oblezhen, in gre s' svojoj mamkoj ſoſel'ko objiſkat.

Kedar gospodizhna shé posno v' mrak vſa s-hojena domu pride, se hitro vſede — alj preſtraſhi ſe, ino na veſ glaſ ſakrizhí; ravno v' sverhan talar ſe je na zhreſhnje vſedla.

Na njeni vréſh perletijo mamka s' luzhjo v' jiſpo pogledat. Kaj pa vidijo! zhreſhnje vse smuzhkane, de ſe je ſok na vse kraje po lepim ſtoli zedil, „Sabinje krilo pa, lepe béle tenzhize, je tako vdelano, de ni bilo vezh ſa oblezhti.

Mamka ſo jo prav pridno okrégali, ino rekli: „Sdaj vidish, kako je potreba vse po hiſhi lepo poſpravljati, ino poſtavljati vſako rezh na ſvoj kraj. Tvoja nepokorſhina je tebe hudo ſplazhala. Pomni ſaj enkrat, kar te pregovor vuzhi:“

Le pridno poſpravljaj vse ſvoje rezhí,
Nerodnoſt nam ſhkode nar vezh naredí!

6. Sliv modro raſſhteenje.

Novoſel'ka goſpá ſo dédeka ſvojga v' njiho-
vim lepim verti enkrat objiſkali, ino peljali ſvo-

ja dva fanta ino dve dekleti s' sebo. Dédek vtér-gajo list od vinske terte, ino pernesó na njem shtir srele flive, sholte kakor vosk, ino kakor lasški oréhi, debele. „Shal mi je, so djali, de ni vezh srélih; sdaj pa glejte, kako se val petero s' shtirim flivami rasdelilo bo, de shtevilo prav obtezhe; in se nasmejijo.

„Oj to bom pa jes naredila, rezhe Nanka, ta starej hzhir; samo najte, de jih po rajtingi hvaléshniga serza, ne po enojnim shtevenju samopáshne glave rasfhtejem.“

Vsela je shtiri flive, ino shteti sazhela: „Medve sestri, pa ena fliva sa naj, smo tri; moja dva brata, pa ena fliva sa nju, snefejo tri; sdaj sht dve flivi, pa ena mamka, so tudi tri. Tak lepo vse po tri snefe.“

Nankeni sestri ino bratama se je prav dobro sdelo, de jih je tako modro rasfhtela; alj mati so od veselja po vsi sili vsakimu otroku eno flivo odlozhili. Dedek so pa na to Nanki sa venez (pushelz) nar lepshih roshiz natergali, rekózh: „Nanka je modra, ino prebrisane glave, kakor ta storjena rajtenga prizha, pa sht léplhiga serza, kar nam kashe njéna otroshka ljubésn.“

Prebrisana glava veliko velja;

,She drashej je ljuba hvaleshnost serzá.

7. Srelo grosdje.

Mina, sholniga vuzhenika hzhir, pride eno nedeljo popoldné, okolj male mashe (male gospodnize), is sprehoda domu, ino najde na svoji

misizi, per kateri je shivala, polno kofharzo (jerbafzhek) grosdja, beline ino zhernine, ki se je svétila lepo ko sonze, ino je bila s' selemnim perjam pokrita.

Vsa vesela poprafha: „Kdo pa nam je tako rano (hitro) v' jesen toliko lepiga grosdja dal, ino zhigavo je?“

„Tvojo je, rezhejo mamka; Lina, tvoja prijatelza is Vinogore ga je tebi poslala. Per-vo grosdje je, ki je tam srelo.“

„Oj kak je vender moja prijatelza meni dobra! je Mina djala. Kako me pazh veselí, de mene tak ljubesnivo pomni. Gredòzh ji hozhem pisati, in se ji lepo sahvaliti. Kaj de bi vedla ji s' zhem vstrezhi; is serza rada bi ji kako veselje naredila.“

„Mene prav veselí, jí mamka v' besedo seshejo, de si dobri Lini tako hvaleshna. Vender pa mene, sa neke rezhi del, per ti prizhi serze boli. Glej, od tajistiga dnu, kar si pervih jagod nabrala, do te dóbe, kar si to grosdje dobila, smo mi toliko shlahtniga sadja is svojga drevja natrefli, pa nisim she tebe flishala, se dobrotlivimu Bogu serzhno sahvaliti. Kaj ni vsak sad dar boshje neskonzhne milosti, kalj? Alj se nam ne spodobi, njegovo neskonzhno dobroto sposnati? Ni le nasha dolshnost si persadévati njemu sa toliko veselja tudi veselje narediti? Oj tako saj sanaprěj se Bogu sa prijete dare bolj serzhno sahvaluj.“

Ozhe nebeshki daruje nam vse,
Darujmo tud njemu hvaleshno serzé.

8. Vkradeno koſtanje.

Kiljan je ſhe mali bil, ino je imel gerdo navado vſaki dnar, ki ga je v' roke dobil, ſajeſti. Videl je eniga dné na terſi, kjér ſo ſad prodajali, prav lepo koſtanje. Ni ga ſhe poſnal, ino branjovko 1), ki ga je prodajala, popraſha, alj je ta rjava ſivar dobra ſa jeſti?

„She pa vender, rezhe branjovka, koſtanje je prav dobro, poſebno, zhe ſe v' perhalzi ſpezhe. Le kupi ga, mladi goſpone, in boſh videl.“

Kiljan ni vinarja vezh gleſhtal; veſ dnar je ſhe ſa druge ſladkarije iſdajal. Iſmeknil je vender ene dve perdiſhi (peſti) koſtanja ino ga ſkrivaj v' ſhep djal.

Berſh, ko domu pride, ſe v' kuhnjo ſpravi; in kedar ravno nikogar bliſo bilo ni, ſakopa koſtanje v' perhalko. Od vrozhine ſazhne koſtanje zverzhati (zviliti). To ſe mu dobro ſdi; ſhe vezh ſherjavke nagerne, ino na vſe vuſte jo podpihuje. Mahoma pa koſtanj, ko bi vſtrelil, pokne (ſe raſpozhi), njemu pepel ino voglje tak mozhno v' obraſ perſkne (verſhe), de mu ozhi pobere. Kakor bi oſlépel jokaje okolj tava ino jezhi.

Na te pok ino jok perletijo v' kuhnjo vſi ljudjé, ino ſvedo njegovo tatinfko dèlo. Doſti bolozhine ſi je kradlivz vſhil, preden ſo ga ozhi boleti nehale. Pogofſo ſe je milo raſjokal, de je tako malopridno ravnal, ino je rekel:

Pojednoſt je mati pregréſhne tatvine,
In dela otrokam nar huj bolezhine.

1) Tandlerzo.

9. Drago jabelko.

Mala Neshiza je ravno peto léto naſtopila, ino je ſvojga rojſtva reſhitvo iméla. Kerſtni boter (koter, kume) jo popoldné objiſhejo, ino ji ſa reſhitvo (veſingo) zel ſlat (zekín) dajo.

„Staríſhi ſo botru vina perneſli ino pogazhe (potize, gibanze) poſtregli, ter ſe od mnogoterih rezhi pogovarjajo (marnjajo); otrok pa med tém ſ' ſlatam pred prag pride.

Neka babula (babſhe) ravno poln jerbaſ ſadú memo perneſe. „Glej, glej! pravi Neshika, kako lep dnar imam.“ „Vidiſh, mojo jabelko je ſhe lepſhi, je djala babuſa; dam ti jo, zhe mi tvoj dnar daſh, ſa to ker li tako ſletna, ino te rada imam.“

S' veſeljam ji otrok dnar podá, ino ſ' obéma rokama jabelko ſgrabi. Po tem v' hiſho perſkaklja, ino ſavpije: „Le poglejte, kako lepo rudezho jabelko ſim ſa ſvoj ſholt (romen) krajzarzhek kúpila.“

Golſirſka baba ſe je jaderno potegnila, ino ni je bilo ſledú. „Staríſhi tèrnajo (jamrajo) ino otroka krégajo. Boter pa pravijo: „Oh, koliko jih je (ljudi), ki ravno tako abotno ravnajo, kakor taj otrok!“

Nafitit' pregreſhne in abotne ſhelje
Sapravi veliko jih vezhno veſelje.

*

Boter, premoshen ſhtazunar, (kaufman) ſe ſpet damu odprávijo. Na vezher pride neka baba

prasno korbo (jербасам) v' shtazuno (laden) kave (kofeta) kupit, ino jim en slat smeniti da.

„Ho, ho! sazhnejo boter, kdo pa je tebi slat dal, ki ga ni bliso najti? Jes dnar dobro posnam, pa tudi vém, kdo si ti. Lè pozháj, hozhem ti pokásati, kako se otrokam jabelka po zekini prodajajo.“

Boter babi ne pustijo is shtazune, ino hitro shtazunarfkiga fanta do gosposke poshlejjo. Gre-dózh prideta dva berizha, ino goljufno babo pri-meta. Shé drugi den so jo v' klado (pínjo) djali, pa ji na herbet sapifali:

Vfak goljuf ino tat

Ma svojo shtrafo preštát'.

10. Slati oréhi.

Na sveto nozh so otrozi jafelze (paradish) glédali, ki so bile s' selenim bérsheljnám v' koti sa miso prav lepo napravlene. Po véjah je vse pisano narétih golobzov in drugih zhednih rezhi viselo, ki so se od luzhi blisketale. Pe-treja so pa poslateni orehi nar huj mikali; po vsej fili jih je hotel iméti.

Mati so rekli: „Taki orehi so na jafelzah prav lepi, le naj visijo; na, dam ti drugih orehov!“ Alj Petréj na ves glas sakrizhí: „No-zhem gerdih rjavzov, slate orehe zhém. Oj, bojo pazh fladko jederze imeli.“

Mati si mislijo, samoglavne otroke je do-stikrat nar lohkej spametvati, de jim vóljo stori.“ Sotorej mu nekoliko slatih orehov vtergajo, rja-ve pa drugim otrokam rasdajo.

Petrek je bil prav vesel, ino je slate orehe hitro rastokel (rastlezhil). Mozhno ga pa jesi, de so vli prasni; in drugi otrozi se mu imejó.

Ozhe pa pravijo: „Le ti orehi so bili samo sa glédati, ne pa sa jesti: sa to sim prasne lufhine slimal, ino jih s' slatimi pénami nekoliko oblekel. Tudi na svet je veliko takih rezhi, katere naš ravno tako oflepijo, kakor ti poslateni orehi, ki se vidijo od svunaj slati, snotraj so pa prasni. Torej pomnite lep nauk, ki pravi:“

Kar se prevezh blisketa,

Naš prav rado ogoljša.

11. Orehove lufhine.

Star Gradishki knez (grof) so bili sa vse pravizhen gospod. Nekoliko hudobneshov se je satorej nad njih spúntalo, ino saperseglo, jih samoriti. Podkupili so eniga ljudomorza, de bi jih prihodno nozh vmoril.

Stari knez se niso nadjali (trofhtali), kaj jih zhaka. Na vezher jih she vnuki, prav ljubesnivi otrozi, objíshejo. Blagi dedek so prav dobre volje med njimi, ino jim jabelk, grufhek, grosdja, pa orehov postréshejo. Kedar so vnuki odjilhli, grejo knez k' pozhiaku, se Bogu v' roke dajo, ino bres skerbi saspijo.

O polnozhi morivz rablo v' spalnizo odpre, ki se je fkrivaj v' grad smusnil (perkradil). Blag knez so terdno spali; ena ponozhna lesherba (lirshof) je sa selenim krovam na straui berléla (miglala). Morivz je svoj ojtiro sbrushten mezh potegníl, ino, se posteli blishaje, v' gospoda pomeri.

Alj kakor bi vstrelil satrušhi v' prebivalnizi nekaj tak glasno, de knes is spanja poskozhijo. Vgledáje morivza popádejo pistolo, ki je per posteli na steni visela, ino v' morza pomerijo. Hudodelz se je tako preshrastil, de mu nosh is roke pade, ino sazhne sa vsmilenje profiti. Moral je v' shelésje jiti, ino povedati, kdo ga je najél.

Knes pojíshejo, kaj bi tak glasno satrušhilo bilo. Ino pogléj, enimu otroku se je permérlo, de je ena orehova lufhina na tla padla; ino ravno to je morivz sleptal. „Dober Bog! rezhejo knes, ena orehova lufhina je meni po tvoji previdnosti shivljenje otéla, hudoben punt rasodéla, ino je správila hudodelza pravizi v' roke.“

Zhudno varje vse te svoje Bog,
In jih refhi is sovrashnikovih rok.

12. Omorjena rosha.

Mlada Nina je v' glinjaki (pískri) lepo vertnizo (gartrosho) imela, ki je she o veliki nozhi ruderzhe popke pogánjala. Skerbno je vsak den, kedar je bilo lepo vreme, jo na sonze djala, svezher pa, in tud pred hudim vremenam, jo spet v' hišho postavi.

Enbart na vezher, bilo je kolj toplo ino prijasno vréme, misli de jo ni potreba pod streho djati. Alj v' jutro po tem najde lepo vertnizo od mrasa (slane) vso omorjeno. Jokáje jo Nina ogleduje, ino vsa solсна pravi: „Tak je ena sama neskerb ves moj trud, ki sim ga s' to vértinizo imela, v' nizh perpravila!“

Mati pa pravijo: „Ta majhna nesrezha, ki

tebi toliko shaloſti dela, ti lahko veliko frezho perneſe. Vuzhi ſo is tega: de kar je ſlana zvetozhi roſhizi, to je ſapelivoſt nedolſhnoſti. Kdor hoſhe ſvojo nedolſhnoſt dobro ohraniti, naj jo neprenehama ſveſto varje.

Kakor ſlana roſhno zvetje omori,
Tak nedolſhnoſt ſerza ſapelivoſt ſaduſhi.

13. Sala vertniza.

Mlada Liſika je v' eno nedelo jutro vſa praſhno oblézhená pred pragam ſtala. Neki ptuj moſh je s' ſoſédam govoril, ino ſazhél: „Glej, glej kako je lepa, mlada, ino rudezha.“ Liſa ſe mu perklone, ino ſe ſa poſhtimanje ſahvali. Moſha ſe pa ſaſmejita, ino ſoſed ji rezhe: „Niſi ne ti lepa, bleſo giſdavo (oſertno) ſrótſe, ampak le tvoja ſala vertna roſha, ki ſi jo v' néderje vteknila; ſakaj ſhe letoſ niſva obene vidila.“

,Shtimana obleka ſhtimanza goljſá,
Nameſto zhloveka ſe ona ſhtimá.

14. Zvetozha lilja.

Mala Lojsika je zheden roſhen vertez iméla. Na eni ſkroſheni grédi je neisrezhenó ſivna béla lilja vſa v' enim zvetji bila. Lojsika ſala, ki ſhe ni vezha bila, kakor liljno ſteblo, lepo roſho vſako jutro ogleduje; ki ſe roſna v' ſonzhni ſvetlobi vtrinja. Po tém ſe pa polna veſelja ino hvaléſhnoſti k' Bogu poôſre (ogleda), ki je ljubo ſonze, roſo ino roſhize vſtvaril. Veſelilo je

Lojsine staríche tako nedolshno veselje njihne
bzhérke; na tihim stá si rekla: „Saj tudi ona,
nedolshna lilja, lepo zveti.“

Preden pa leto obtezhe, vmerje Lojsa. Ke-
dar se lilja ípet rászvetuje, spómni jo mati rajne
(pokojne) Lojse, in vrozhe solse jih polijejo.
Ozhe pa pravijo: „Ko je ta sivna lilja she majhna
tam v' enim kotizi ráfla, in sim jo is semlje po-
tegnil, je tudi najna Lojsa shalovala, rekozh:
„Oj, je vender shkoda sa tako mlado sadiko!“
Prefadil sim jo v' en lepíhi kraj, ino od te lilje
v' verti goríhi (lepíhi) roshe ni bilo. Lojsa se je
po tem veselila, ino me je hvalila, de sim rosho
prefadil. Torej, kar ne jokaj, ljuba moja! le
veséli se. Najna Lojsa, v' svoji nedolshnosti ino
lepoti lilji podobna, presajena is te semlje, sdaj
v' svetim raji zveti.

Víi, ki nedolshni v' Gospodi sáspijo,
Tam v' svetim raji na vezhno zvetijo.

15. Shlahen nagelz.

Imel je vertnar v' svojim verti presíven na-
gelz, ki je bil tak lepo písanega zvetja, ino pa
shlahniga duha, de se mu je vsaki zhudil.

Pride imeniten gospod s' svojo shenó na vert,
ter sazhneta to pesebno zvetizo ogledovati. Go-
spód pravi: „Písano zvetje nagelnovo ni kaj po-
sebno lépiga, shlahen duh pazh zhes vse prijé-
ten.“ Ona pa rezhe: „Ni taka; ampak prav sa
prav, písano pérje (prishano) je neisrezhenó lepo,
le shkoda, de zelo kaj ne díhí.“

To zhudno fojenje vértnarju v' glavo ne gre, dokler ne své, de gospód tenko ne vidi, ino gospá ravno nahod (nashistje) imá.

Sdaj si je vértnar sam per sebi mislil: „Kaka se mojimu sívnimu, dishezhimu nagelnu, taka se tudi nar shlahnejim, zelo nar svetejschim rezhém rada godi. Marško jih graja (tadla), kér je njegov pogléd prékratek, duh pa prefláb, sapopasti njih imenitnošt.“

Zhe nam dobro ino lepo ne dopade,
Krive tega naše lastne so rasvade.

16. Lepe binkoštnize.

Mala Bariza (Barbiza), vbóshniga teshaka (delávza) hzhér, je hudo sbolela, ino ni mogla drúgiga vshivati, kakor zhisto, meseno shupo (juho) je pila. Rosika, grašhinskiga gospoda hzhér ji vsaki den pískerz juhe prinesel.

Ko Bariza spet osdravi, misli, rekozh: „Dobra gospodizhna mi je v' moji bolesni veliko dóbriga storila. Ona sama mi je shupo nosila. Kaj, de bi jo mogla tudi jes s' zhem rasveliti.“ Svedla je na to, de ima Rosika posebno binkoštnize (narzise) rada. Torej gre k' binkoštnim vsaki den sa Rosiko v' hošto salih binkoštniz jiskat. Dalezh okolj je jiskala, poslednizh sagleda globoko v' dobravi pod nekim starim braštam (dôbam) na senzhnim kraji prav lepih binkoštniz.

Ravno s' veseljam roshze terga - kar saflisli dva tolovaja (rasbojnika) v' goshi pogovarjati se.

„Ti, lej ga! je eden drugimu djal, sda j lehko grafhinskimu gospodu plazhava, ki je mojga brata v shelesje spravil; tu je kluzh grafhinskih vrat, ki ga je neumna dekla tezhati pustila.“
 „Prav je, rezhe drugi, she nizoj gospoda, go-
 spo ino otroke pomoriva, po tem pa grafhinsko
 dnarnizo (kaso) posprasniva.“

Bariza s' binkofhtnizami strahoma odjide, jih
 Rosi nese, ino pové, kaj sta se tolovaja poménila.
 Grafhinski gospód vkashejo nekajko mosham s'
 oroshjam no tihim priti, ino ju na lopi (veshi)
 od s' notraj zhakati. O polnozhi prideta tolovaja
 skos vrata; vjeli so ji, ino dobila sta po svoji
 hudobiji plazhilo.

Grafhinski gospod pa svoji hzheri rekó:
 „Ljuba moja Rosa! tvoja dobrotnost je sa nasho
 hisho velika frezha. Ti si vbogej Barizi malo
 shupze postregla, ona je pa nam vřim shivlen-
 je ohranila.“

Kar se vbogajme oberne,
 To nam stokrat Bog poverne.

17. Zhedne violze.

Hema, she mlada gospodizhna, je mislila,
 de samo módre (sive) violze rástejo. Enkrat
 je najdla v' grafhinskim verti sravno sivih tudi
 belih violz, ki so blis hale kakor sneg, pa tudi
 take, ki so se na juternim sonzi ko ogenj ru-
 dezho svétile. Vterga eno sivo, eno belo, pa
 eno rudezho, ino jih mamki pokasat pernese.

Mamka pravijo: Te trojne violze se ne najdejo sfer tak poredko, kak ti misliš, alj vender si frezhna, de si jih najdla, zhe le ne posabiš, kaj vsaka téh roshiz pomeni. Perva violza, lepo módra (liva) kakor si vezhkrat slišhala, je podoba ljube ponishnosti; druga violza, béla ko snég, ti bodi podoba zhište nedolshnosti; tretja violza, rudezha, ko kerv (kri) naj bo podoba ljubesnigiga serza, ki sa vse dobro gori.“

Gospodizhni so te tri podobe roshiz prav lepo dopadle; dali so ji mamka na vezher en opodobnik (pildek), v' katérge so te trojne violze s' shidoj vpletli, pod katere so s' jiglo te le besede vpisali:

Mladine nar lepši lepota je ta:

Nedolshnost, ponishnost, dobrotnost serzá.

18. „Sive potozhnize.

„Mama, je djala Shofka, lepe sive (plave) potózhnize, ki imajo romeno zherne ozhi, smiraj gor v' nebesá glédajo, sakaj le to?“

Mati pravijo: „Svoje dni jih je neki ozhe svojim otrokam vsadil, preden se je od njih v' drugo deshelo podál, ino jim je rekel: „Te roshize vas naj na mene pomnijo. Sa menó se bojo osirale, (ogledovale) v' tajisto deshelo glédale, kjer vam bom jes lepši dom perpravil; le ne posábite na mene, dokler po vas pridem.“ —

„Veliko otrók je shé sa ozhetam fhlo, veliko jih she te roshize gleda, ino se sa njim osira. Vfi, ki njega ljubijo, shelijo, le fkoraj sa njim jiti, kamor jim te ljubesnive roshize kashejo.“

Shofka se tej pripovešči zhudi, ino poprašha:
 „Kdo so pa tišči otrozi, in kjé so domá?“ „Tukaj
 na semlji smo mi vsi ljudjé tajišči otrozi, ji mati
 odgovorijo, in vezhni Bog je naš vsih dober Ozhe;
 nebésa so našh pravi dom, kamor je nam k' njemu
 priti. On je nam te ljubesnive roshize safadil, de se
 v' nebésa osirajo, ino nam kashejo, kam se naj da-
 mu odprávljamo. Dro vsaka roshiza nam v' nebésa
 kashe, ino naš na svojga, Stvarnika opomina.“

Vsake roshze shlahen zvét
 Kashe nam v' nebésa fléd.

19. Selen roshmarín.

„Kaj le imate to selenkasto sel v' lépim lo-
 shanim píškri na okni?“ prášha Minka svojo ma-
 ter. „V' našhim verti kupe roshiz zveti; kako
 se je ta malovredna trava tak možhno perkupi-
 la, de vam je is med vsih drugih nar bolj
 všéhzh (dopadliva)?“

„Ref je, pravijo mati, de selen roshmarín
 ne zveti tako shtimano kakor rudezha vértzniza,
 tudi tak ne blíšhi, kakor bela lilja s' svojoj ten-
 zhizoj, ino se tako ne kóshati, kakor kervavo-
 rudezhe patonke (tulpe); alj njegov shlahen
 duh nam zelo hísho napolai, ino she po sími
 díshi, kedar she vse druge roshe v' jesen svedlijo.
 Imajo ga radi svatji na gostiji, ino pogrébniiki na
 sedmini; zlo mertvim ga na pokopalíshe vfadijo.
 Sa to nam je pa tudi on podoba lepe poníshne
 zhednošči. Vsako pošhteno serze jo rado imá,

naj si bo ravno bres vsiga shtimanja in blifha. Kedar shé vsaka druga lepota sgine, nam zhédnoft she po smerti oflane, ino bo nashha vézhna lepóta v' nebesih.

Bolshi je zhednoft ino svetóft,
Ko vsa lepota ino svetlóft.

20. Roshni kofhariz.

Shlahna Dolingrafshka gófpá, so eno jutro v' svoji jilpi (hifhi) sedeli, ino so shivali. „She-fféro salih otrók jib obdaja. Dva fanta fta pifala ino brala, dekleti dvé shoke pletle, ino dvoje nar manjfbih je jigralo. Grafshinlki vertnar pride, en kofhariz (jerbafzhek) zvetliz pernese, ino jih na miso postavi, rekozh: „To fim otrokam v' dar pernesel.“

Otrozi kofhariz hitro obftopijo, in prelepe roshize ogledújejo. Tudi mati so polek (sraven) ftali; pa jim bolj dopádejo veseli otrozi od she tak pifanih roshiz.

Alj glej - sdaj so se jéle roshize kakor same od febe méstiti (migati); kar ftupen gad (kazha) svojo glavo ismed zvetliz pomolí. Pre-ftrafsheni otrozi na vse kote rasbeshijo.

Vertnar ga vbije; bil je nar ftрупnejfbih kazh; ino perpové, de je she snozhi kofhariz s' zvetlizami napolnil, dokler pa gófpóde ni doma najdel, jih je na rofo v' vert postavil, de bi ne vednile. Mogla je po tem takim kazha po nozhi vlefti, on pa tega vedil ní.

Mati splafshene otroke spet poklizhejo ino prāvijo: „Vash strah vam naj bo vse shive dni sa dober nauk. Glejte, ravno tak se tudi med veselje ino hladnosti tiga svetá kazha sapelivosti fkriva. Satorej varujte se, pa ne posabite nauka svoje matere:“

Pregreshno veselje se nam hladko sdí,
Pa ravno pod njim strupna kazha leshi.

21. Nar lepfhi roshen venz.

Bil je zheftitliv starzhek; imel je lize, ko vertniza, rudezho, pa belo glavo ko sneg, ino je ravno ofemdeseto bart svojo godvanje obhajal. Sjidli so se njegovi otrozi krog njega; mu frezho vofhijo, se od veselja jokajo, ino mu roke kulhújejo. Njegovi vnuki pa so njemu is rudezhih vertniz (gartrosh), ino belih limbarjov venez (krenz) splekli, ino mu ga sa podobo lepo rudezhiga liza, ino bele glave pernesó.

Na to rezhe dédek: „Lep je lep roshen venz (kranzel) is vertniz ino limbarjov spleten, vender nar lepfhi krona starishov ino predstarishov so otrozi ino vnuki, zhe so sdravi, kakor vertniza lepo rudezhi, pa tudi nedolshni, kakor bela lilja. Sa to hozhem dati te roshni venez smalat (isobrasit), v' fredi venza pa s' slatim zhèrkami te besede postáviti, ki si jih vsaki val v' ferze sapishí:“

Vse zhiste kakor lilja naj ferza shelje so,
Tak lepo, kakor rosha, tud' tvoje lizo bo.

22. Rudezhi sad.

Mali Ivo je po verti nesnane roshe ogledoval, ki so v' lošhenih glinjakih na kosah stale. Vgledal je nisek germizh, kateri je imel sazhernelo selénkasto pérje, podolgovato strozhje, lepo rudezhe kakor nar lepshi shkarnat.

„Kako zhudno lep sad je to, on sam s' sebo rezhe. Ni lépshiga na všim verti. Oj bo pazh tudi sa jesti prav dober.“ „Skerbno se ogleda, de bi ga kdo ne videl, po tem pa vterga en strok, ino ga naglo vgrisne. Alj kar na enkrat ga spezhe (shge), kakor bi shiv ogenj v' uftih imel. „She hitrej sad is uft plune, jok sashene ino tuli; po uftih ga pa le neprenehoma grise ino pezhe.

Na to mati pridejo, ino právijo. „Oj ti nepokornu déte! koljkokrat šim ti she prepovedala ne v' ufta jemati, zhesar ne posnash. Sdaj te je tvoja nepokorshina splázhala.“

„Srezha tvoja, de posherl nifi; lahko bi vmerl od tega. To strozhje pa, katermu je Turíki poper, alj paprika ime, je shiva podoba pregréhe, ki se nam ravno tako prijetna kashé, dokler nas vkane (ogoljša); ako smo jo pa okusili, nam daja le bolezhine ino smert.“

Kdor pregrehe sad savshiva,
Si terplenje v' serze vliva.

23. Slati germ.

Mladi Beno je imel sošebno gerdo veselje ljudi prav sa sjaka imeti. Ravno je enkrat list

pisal, ino fheft svetlih slatov je na misizi pred njim leshalo, ki jih hozhe v' pilmo sapezhátiti.

Zilika, njegova fhe mala sestra v' hišho pride, ino svetle slate ogledaje pobára: „Bra-te! kjé pa veuder slati rástejo?“ Beno ji odgovori: „Slati rástejo na slatim germi. Vsadajo jih v' semljo, kakor per naš bob sadi-mo; is njih perrástejo, kofhati germizhki, na katerih se vse polno slatov véli.“

On navtegama le dalej pišhe. Zilika pa slate vsume, da Beno videl ni, s' njimi v' vert dirja, ino jih v' semljo rasfadi. Kedar list dopišhe, pride otrok ipet v' hišho, rekozh: „Beno, sdaj bošh pazh veliko slatov dobil, jes sim jih she rasfjala.“

Beno nejevoljn od stola poskozhi, Zilko sa roko sgrabi, ino jo hitro v' vert tera, rekozh: „Le bersh mi pokashi, kam si slate víjala?“ Pa déte alj ni védlo vezh praviga kraja, alj je kdor délavzov, ki so ravno na verti poslo-vali, dnarje fkrivaj pobral; in s' eno besedo, slatov ni vezh na svetlo.

Kedar ozhe svedó kar se je pergodilo, rezhejo:: „Ti Beno si saflushil, de fkos svo-jo leganje fheft slatov sgubish. Zilika se vé, de je bila neumna, de je fhla slate fjat. Vender si ti vezhi malopridnesh, ki neprené-hama lashí rasnafshah.“

Vfaka lash je greshno seme,
In nefrezhe shivo pleme.

24. Drobno makovo seme.

Prifhel je barantavez is dolge poti po morji spet domu, in je veliko dragih ino salih rezhi s' sebo pernefil. Shlahta ga veselo sprime; on pa jim rezhe, naj li vsaki ismed rezhi, ki jih je s' sebo pernefil, isbere, kar mu ljubo.

Moshki ségajo, eni po slatnini, drugi po zhednih rudezhih koravdah, alj po drugih morskih stvaréh; shenike so si isbérate alj pisane shide, drage pase, alj slate, svetle perstane.

Prav pameten mosh pa po majhen popirzhek feshe, na katerim je napisano blo: „Makovo seme.“ On ga rasgerne, ino le eno famo sernze she najde; drugo se je shé bilo po dolgim poti, kér je drobno, istrófilo.

Vsi okolj stojezhi se mu smejijo; alj on pravi: „Naj si bo; tudi tiga samiga sernza imam sadósti. Maka she v' nafhi desheli ljudjé ne posnajo, jes ga pa dobro posnam, ino malo sernze ne dam sa vse vashe dragine.“

Sernze je v' svojem verti prav fkerbno vsjal, ino shé pervo leto toliko sémena perpravil, de je drugo leto s' njim velik kof njive lahko obsjal. Kedar so ljudjé lepo rudezhe, koshato makovo zvetje videli, po tem pa tudi njegovo zhisto, shlahno olje okufili, ktero se je is makov'ga sémena naredilo, so sposnali, de bo uno drobno sernze zeli desheli veliko dobriga dalo, ino so rekli:“

Naj serno she tak malo bo,
Bogastvo v' njem' je s - hranjeno.

25. „Skríte buzhe.

Andreas, kmetov sin je imel na svoji omari nekoliko romenih buz (tikn), ki so ga možno veselile. Eniga dné mu jih je nekdo poskril, ino to ga je slo jesilo. Ozhetu se je poshvaral (potoshil), ki so se ravno s' materjo v' mesto odprávlali.

„Kaj bošh toliko ternal sa svoje buzhe, rezhejo ozhe; pójdi le na svoje delo. Pridno donéš popoldne na shitnizi resh (arsh) mešhaj, ino obljudim ti,“ de bošh svoje buzhe nasaj dobil.“

Na vezher prídejo ozhe domu, ino ga poprášhajo: „Alj si premetal reshi veršháj (kup)?“ „Kako pa,“ odgovóri sin. „So se tvoje buzhe spet najdle?“ pobárajó ozhe. „She ne,“ jim sin odgovóri.

„Oj ti neframen, gerd lashnivz! ga sazhnó ozhe prav jesno krégati; sdaj sim te dobil. Vesšh, de sim te hotel poskusiti, ino sim ravno sa to tvoje buzhe po veršhaji v' resh poskril. Alj bi ga bil prav pridno pregrabil, gotovo bi jih bil najdel. Sdaj si se na svoji lashi sam vjel.“

„Sina je arjavza obletela; fram gaje. On sazhne ozheta sa odpusšhanje lepo prošiti. Ozhe pa pravijo: „Odpustim ti, alj mi obljudišh, te nauk nikolj posabiti, in prav pogosto v' misel vseti, ki pravi:

Prishel bo enkrat sodni dan,
Ker bode vsak lashnivz sposnán.

26. Gósenze na séli.

Pridna gospodinja je vsakoterih selenjáv v' svoj kapušhniš (séltnik) nasadila. Eniga dné rézhe svoji hzhéri: „Vidish, Lenka! pod kapušovim véhjam (perjam) drobne, romenklate štvarze? To so gnide, is katerih se sovrashne gosenze isplôdijo (isvalijo). „Škerbi, de she denáshno vezhérko (popoldne) vse véhe oberešh, ino gnide poteptash. Tak bo nam selje smiram lepo seleno ostalo, ino ga nam ne bojo objedle.“

Lenka misli, k' temu delu se kar ne mudí, ino sadnizh na tajisto zlo posabi. Matere, kí so sboleli, ni bilo ene tedne na kapušhnik. Kedar so spet osdravili, peljajo posablivo dekle sa roko na selnik; — alj pogléj! vso selje je bilo gladko objédeno. Bilo ni drusiga viditi, rasen kozenje, ino pa rebre od véh (perja). Dekliza se prestrašhi, fram jo je svoje samude, ino sajoka. Mati pa pravijo: „Kar se doneš lahko štori, le doneš bersh se naj sgodi; nikolj na jutro ne odlagaj.“

„She imenitnej pa je drugi nauk, rézhejo mati, ktirga naš objédeno selje vuzhi:

Kdor s' pervizh hudo ne konzhá,
Ga sadnizh hudo pokopá.“

27. Terte ino flama.

Vboga vdova gre svezher s' svojim' sínama is verbja, kjer so drazhje (protje) pobérali, v'

svojo ves damu. Mati nese veliko, dezhka 1) pa vsaki svojo manjši breme verbovih vejiz na glavi, ki so bile s' poréselnam flame svésane.

Gredózh jih frézha bogat shtázunar, ki ga v' bogajime poprosijo. Bogat mosh je pa vdovi rekel: „Vam ni potreba berázhiti. Dajte mi svoja dezhka, dal jih bom vuzhit is tert ino flame slato délati. Vdova je to le sa shalo (shpal) iméla, alj shtázunar le terdi, de mu je refniza. Sdaj pervolji, ino on da fanta vuzhit, eniga korbize (jerbaze) plesti, drugiga pa flamnike délati.

V tréh letih prídeta k' materi v' borno kozho nasáj, ino nozh ino den nar lepshi jerbaze, pa nar flétnejshi flamnike délata, ino jih shtazunarju poshiljata. Eniga dné pride shtazunar k' njima v' hisho, plazha, kar sta naredila, s' go-lim slatam, ino se materi posmeji rekózh: „Kaj ne, de sim mosh besede!“

Kdor délati prida se kaj navuzhi,
Prav lahko si flamo v' slató spremení.

28. Zhudna škodla.

Poshten grafhinski poslanik (pot) je en vezher v' prav hudi simi veliko shtevilo dnarjov nefil. Nekdo se ga loti, ga vbije ino obropa. Mertvo truplo nájdejo v' snegi leshati, ino po shrokim okolj je bilo vse kervavo. Grafhinski gospód she tisto nozh morishe per luzhi oglédajo.

1) Fanta.

Najdli so škodlo (škalo) od ene gerjazhe, 1) ino jo skrivaj k' sebi vteknejo.

Kedar drugo jutro v' kanzlijo pridejo, strahoma vglédajo, de je ravno berizhova gerjazha, ki je sa vratmi flonila, na novo ofhkérbjena; stikoma se je škodla v' fhkerbo prilegla. Per tej prizhi vkashejo gospód berízha, kakor vbijavza, popasti, ino v' shelesje djati.

Hudodélz je spérviga sizer hudo tajil, kaj takiga storiti — alj mala škodelza, zhe ravno govoriti ni mogla, je ga vender ozhitno preprizhala. Vel obledí ino vse pové. „Vedil sim, je djál, de grašhínski pošlanez veliko shtevilo dnarjov pernese, ino lakomnost po dnarjih me je oslepila, de sim svojiga tovaríha, ki sva si smiraj dobra bila, vbil.“

Sapezhatenih dnarjov, sa katerih del je zhloveka vsmertil, she pogledal ni, ampak jih spod svoje derve v' stók 2) sakril. Veliko ljudi je prishlo gledat, kedar so ga ob glavo dévali. „Sledni se je zhudil, kako tak mala rezh pa toliko hudodelstvo rasodene.

Oj varji se zhlovek le vsake krivize,
In boj se sodnika nar ojštrej' pravize!

29. Verli hrašt alj dób.

„Sedel je neki zhrednik (ovzhár) s' svojim sinam pod nekim hraštam v' senzi. Treji moshjé od deshelske brambe is ptujih krajov memo pri-

1) Robotiza. 2) Svifli.

dejo. Imeli so rjave sukizhe 1) s' romenim robizhami sapefhizhane, savihane 2) klobuke, pa svetlo oroshje, ino prav posnalo se jim je, de so vojshaki.

V' senzi postojijo, ino se verlimu hraftu zhudijo. „Jako drevo! rezhe eden, naj bi se dalo voglje is tega lesu narediti, bi hotel lep dnar is nja iskupiti.“ „To bi bilo lahko, ozhe voglar!“ mu zhrednik odgovori.

Drugi je jel rezhi: „Naj bi smel to drevo obeliti (oljupiti), sa zelo leto bi fhkorij (zhrenfla) imel sadosti.“ „Prav imate ozhe firojar (bajskarbar)! rezhe zhrednik, pa vender bi bilo fhkoda sa tako lepo drevo.“

Tretji pa pravi: „Joj, kako je hraft sheloda poln! Kaj de bi mogel svoje fvinje s' njim obrediti, hotel bi dobre klobafe na prodaj imeti.“ „Ne bo dolgo, odgovori zhrednik, de bo shelod naprodaj; tudi vi morte kaj sa - nj obljubiti, ozhe mesar.“

Kedar so treji moshje odjishli, rezhe zhrednikov sin: „Ozhe! kak dolgo pa she vi te moshhe posnate?“ „She videl jih nikolj nisim, kakor sdaj,“ pravi zhrednik. „Kako pa veste, na dalej dezhko bara, de je eden voglar, drugi firojar, tretji pa mesar, saj se jim nize ne posna, ker so vsi po voja(hko 3) opravljeni?“

„Po noshi se jim ref ne posna, mu ozhe odgovorijo, alj sposnal sim jih po marnih. — Vsaki zhlovek nar [raj od svojih opravil marn-

1) Jopizhe. 2) Safèrlene. 3) Sholnirsko oblezheni.

je, posebno pa tega nar vezh v' misli vsemi, kar mu je nar bolj per serzu. Tak tudi poshteni ljudjé le poshtene rezhi govorijo, hudobni se pa po svojih gerdih marnjah rasodévajo, de jih prav lahko sposnamo, ino se jih várjemo.“

Zhefar serze polno je,
To is uft zhloveku vré.

30. Roshe ino buzhele.

Hotel je Blashek eno vertno roshizo vtér-gati, pa se je na terni do kervaviga sbódil. Eno bart je shel is eniga panja 1) (ula) med (sterd) lisat, alj buzhélice so ga tak možno opikale, de ga je slo tlelo.

„Kaj vender lepe vèrtnize tako bodezhe ternje imajo, medene buzhelze pa tako strupne shela?“ Blashek svojimu ozhetu potoshi.

Ozhe pravijo: „Sa to, de se spómavimo, kak so lepôte ino dobrote tiga sveta zhloveku fhkodlive, ako jih varno ne vshiva. Le dobro fi nauk sapomni, ki te vuzhi:

Vfaka dobrota je lahko fhkodliva,
Zhe jo po pameti zhlovek ne vshiva.

31. Petelinovo pétje.

Dva tolovaja 2) sta opolnozhi po lojtri v en mlin skos okno slesla, bogatimu mlinarju dnarje poropat. Ravno o perskih po temni lopi (ve-

1) Bzhelni sod. 2) Roparja.

shi) vrat jifheta, kjer je mlinar spal, kar nad njima petelin sapoje. Mlajfhi tolavajov se fzhene (fšrepeta), ino tiho safheptá: „Petelin me je možno vſtrafſhil; verniva ſe! Tatvina bi ſe ſved-la.“ „Ti malovredni ſtrafſhlivez! pravi ſtarej, kdor nama na pot pride, ga prebòdeva, ino oben petelin ne bo po tem vezh ſapél.“ Hudodelza ſta dro mlinarja vmorila ino dnarje odneſla.

V' tréh letih po tem ſta v' eni taberni (kerzhmi) bliſo hoſte prenozhvala. „Spet petelin bliſo nju tak glaſno sapoje, de ſe obedva sbudita. „Hudirſki petelin, ſazhne ſtárejſhi, kar vrat bi mu ſavil. Od tiſte nozhi v' mlini meni na njegovo petje v' ferze mersí.“ „Meni ſe ravno taka godi, kakor tebi, je mlaj djal. Ni prav, de ſva mlinarja vſmertila. Od te dóbe meni vſelej ferze prebode, koljkorkrat petelin sapoje.“

Na to ſta ſpet, ſaſpala, alj k' jutru planejo moſhje v' hiſho s' orošjam nad nju, ino ji po-primejo. — Med kerzhmarjam ino med jima je bila le tenka ſtena is defek 1); on je v' ſvoji ſpalnizi njimi pogovor ſliſhal, ino je na rav-noſt goſpoſki povedal.

Kedar ſo raſbojnika, ſa ſtorjeniga moſtva del, obéſhali, ſo ljudjé jeli rezhi: „Tako je vender le petelin od tiga ſapél! Boljſhi bi jima bilo, naj bi bila petelinu popréd poſluhnila.“

Naj pôje petelin po nozh' alj po dné,
Nam pravi, de hudo ſe delat' ne ſmé.

1) Dil.

32. Vkradena kokosh.

Rotija, vboshna prediza je na vezher v' svoji kozhki sedela, ino je predla. „Skos od-perte vrata sdaj sošedna kokosh po malim per-taple. Rotija vrata naglo sapre, kokosh vlovi, ino jo na dile pod štreho nese. Rekla je sama s' sebo: „Tukaj jo bom škrivaj redila, tak mi bo pa malim ene kôpe jajz nanefla.“

Ref, de je shé pervo jutro eno jajze snes-la. Pa ene rezhi ni Rotija popréd prevdarla, katira ji velik štrah naredi. Bersh ko jajze is-nese, sazhne kokosh na ves glaf kokodajkati. Rotija po štopnizah (šhtengah) jaderno škozhi jo potolashit; alj sošeda je svojo kokosh šhe já-škati šlišhala. Vša šerdita perletí, njo hudo smérja, ino kokosh s' sebo nese. Bogata sošeda je popréd Rotiji vezhbart mele (moke), mleka, alj jajz dala, pa od te dóbe ni trohe do-bila vezh, ino šhe rasvedlo se je, de je tatinka.

Naj krivo blago le škos vrata poluka,
Tak šrezha od hiše škos okne pošmuka.

33. S a l a g o l o b a.

V' eni sošeski šta dva mlada fanta golobe redila. Bogomil, bogatih štarishov, je imel veliko prav lepih, Joshe pa vboshez, le malo; pe šhe te šlábiga plemena.

Perletí jih dvoje Bogomilovih eniga dné v' Joshekov golobinjek, ino sazhne gnésditi. Joshe

fromazhek, je mislil: „Kako frezhen bi jes bil, to dvoje golobov imeti. Bela sta kakor prashna ruta, glavza ino rep pa zhera kakor vogel. Smed vsih Bogomilovih meni to dvoje nar bolj dopade.“ Pazh ga je mikalo nju obdershati ino skrivaj perpréti. „Alj nak, je djal, krivizhno blago nima téka!“ Sadelal je golobinjek, polovil goloba, ino nja Bogomilu nasaj sanesil.

Bogomiletu je poshtenost fromáshkiga fanta mozhno dopadla. Njemu tudi veselje naredit, vseme perve jajza, ki sta jih ta goloba iméla, slése skrivaj v' Joshetov golobinjek, ino jih eni poredni sivi golobizi smení ino podloshi.

Kedar se mlada isvalita ino perje dobita, se Joshe slo sazhudi, de sta ravno tak lepo zhera ino béla, kakor Bogomilovih dvoje nar lepshih. Od veselja k' Bogomiletu dirja, mu povedat, kak zhudno se mu je njegova poshtenost plázhala.

Bogomile se nasmejí, ino mu pové, kako je jajza premenil, ino k' sadnimu rezhe: „Le verjemi, de tvoja poshtenost Bogu veliko vezh dopade, ko meni, ino de ti jo bo lepshi povernil, kakor zhlovek na sveti more, sakaj:“

Kdor krivize se varuje,
Nja sam vezhni Bog daruje.

34. Lastovkno gnesdo.

Kedar so spomlád (v' vigredi) 1) lastovke 2) spet nasaj perletele, so veselo zhvizháje svoje

1) Bivashi. 2) Glasťovke.

stáro gnesdo v' lopi (veshi) kmetínske híshe pojískale. „Otrozi! rezhejo mati, ne storite mi sháliga tém ljubesnivim ptizhizam. Kdor lastovke od híshe spodí, tudi frezha sa njimi od híshe beshí. „Sofed je lastovkam gnesdo rastérgal, ino jim jajzhiza pomandral - od te dobe mu zelo pohíhtvo rítansko lese, ino je she zelo na kraji.“

Mali Lukej ozheta pobara, alj je ref temu takó. „Ref je taka, ako prav premíslimo,“ pravijo ozhe. „Sofed je lepo stáro navado svojih stárishev ino dédekov opustil. Njegovi stárejšhi ino predstárislhi so lastovkam pod svojoj strehoj gnesditi nali, ino one so jih s' svojim gláslnim zhvizhanjam sgodej na delo budile. „Sofed pa, katermu se ljudjé ino shvinza ne vsmili, do pol nozhí v' tabernah sedí, ino mu shal dé, de ga lástovke sjutraj is spanja drámijo. Sa to jim je gnesdo rasdrapal. Tako divje ino nevsmileno sadershanje nemárniga in saprávlliviga mosha je krivo, de so lastovke od híshe, ino de ni frezhe ne blogodarja (shegna) per híshi, sakaj:“

Kjer uevsmilenje prebiva,

Boshji shegen ne pozhiva.

35. Vrabelni toshniki.

Kluzhnar 1) Matjásh je eno jutro vèš serdít vrabizham pod svojoj strehój vse gnesda rasderl. „Sofédov Tine Matjashovo hzhérko pobara: „Ti

1) ,Shlofar.

Hanza, sakaj tvoj atek na vrabelne tak hudo jeso imajo?“ „Sa to, rezhe dekelze, kér vrabizhi, kar fo atej enbart slat kelh, pa dva freberna svetilnika (lajhtarja) domu pernefli, sju-traj s' dném vred krizhijo: 1) Vsel, vsel!“

Tine je to svojim starisham povédal. „Starishi fo se tega možno prestrashili, sakaj eno leto poprej je bila ravno domazha zerkuv okrádena, ino tata she svedliniso. Fantov ozhe se sa taga del s' grafhinskim gospodam fkrivaj pogovorijo. Moder gospod jim rekó tiho djati. Na tihim posvedujejo, ino svedó, de kluzhnár vezh sapravi, kakor saflushi, ino ga dajo sapreti. „Skasalo se je, de je kluzhnar na shagradi (sakristiji) s' svojim vetrihami vrata odpérl, ino tak zerkuv okradil.“

„She hujshi je kluzhnar sdaj vrabizhe klel, kakor popréd. Grafhinski gospod pa mu pravi-jo: „Niso te vrabizhi isdali, ne, ampak le tvoja vést. Huda vést je vedna toshniza, in pokoja ne da; shé mnogotero hudobijo je na svetlo spravila.“

Lastna vést tajisti ga toshi,
Kir jo s' grehami obloshi.

36. Lazhni sternadi.

Dvoje otrók je v' hudi simi is ene vesi vsko svoj shakelz sernja (shita) na glavi v' málen (mlin) neflo. Kedar memo mlinarjoviga

1) Shvishgajo.

verta prideta, se mali Nëshizi drobne, sholte ptizhize prav v' serze vsmilijo, ki so lazhe po meji na belim mrasi sedele. „Svoj shakelz je odvéšala, ino jim dve perdifhi 1) sernja potrofila.

Grega, njeni brat, jo je pa kregal rekózh: „Ti abotna miloshniza! Le zhaj, tebi se bo premalo namlelo, ino starejšhi bojo tebe sa to v' strah vseli.“ Neshiza se vstrafhi, ino rezhe: „Naj she bo; lehko, de nifim prav storila. Pa vender najni tak dobri starifhi moja dobrotnost mi ne bojo samerili; faj nam Bog lehko to kak drugazhi poverne.“

Kedar otroka spet v' mlin po moko prideta, na! bilo je v' shakelzi vsmilene Neshize she enkrat toliko moke, kakor v' Gregovim shakli. Grega se zhudi, Neshiza je pa mislila, de bi bil zhudesh.

Poshten mlinar, ki je otroka poslušhal, kaj sta sa mejoj marnjala, Neshizi rezhe: „Meni je tvoje vsmileno serze do lazhnih ptizhiz tako dopadlo, de sim tebi dvakrat toliko nameril. Naj sim ravno le jes melo v' shakel djal, imaj le to sa dar boshji, s' katerim je tebe Bog oblagodaril 2) ker si dobriga serza.“

Bog tajistmu frezho da,
Ki je vsmilenga serzá.

37. Vjeta seniza.

„Vidifh jo, lepo senizo tam na jablani (jabkovim drevi),“ je Lovrenz Luziki svoji

1) Prifhzhhi. 2) Poshegnal.

sestri rekel: „Ta bo kmalo moja.“ ,Splesal je na drevo, naštavi klepko, ino s' svojoj sestroj sa germam v' verti na senizo zhaka.

,Seniza se v' klepko vjeme, ino hitro je Lovre na drevi - alj ravno po ptizo sega, kar s' klepko vred is dreva pade. ,Seniza mu je ismúknila ino Lovre si je na shtorlovji roko do kervaviga odérł.

„Oj ti prebore moj bratez! ga Luzika omiljuje: sdaj saj ne bošh vezh po drevji plesal senize loviti; bi si she roko alj nogo vlomil.“

„Kaj pa de ne, rezhe Lovre, savolj tega na tleh ne ostanem; alj sdaj bi bilo moje delo saštojn. ,Seniza se klepke boji, ki jo je she enkrat splashila.

„Po tem takim, pravi Luzika, je pa vender seniza modrejshi, kakor si ti. Ona se v' tajisti kraj vezh ne podá, kjer sa nevarnost vé, ti si se pa ravno per ti prizhi kervavo ranil, ino hvala, de nisi vezh dobil - pa bi se spet smejaše v' nevarnost podajal.“

Kateri se mali nesfrezhi smeji,
Ga vélka nesfrezha sa peto dershi.

38. Nesfrezhna kúkoviza.

Ob enim lepim spomladnim (vigrednim) jutri grešta Jurko in Miha v' gojsd (hošto). Pervokrat vesélo kukovizo siishita. „Ta ptiza sfrezho pomeni, zhe le na teshe koga ne oblaja, pravi babjovérn Jurko; ravno meni ki sim se

she najedil, frezhe pôje, zhe ne vezh, eno moshno dnarjov meni obeta.“

„Sakaj pa ravno tebi?“ se sajesi Miha, ktir je bil ravno tak habjovérnik. „Vender ne vém, sakaj bi tebe kukoviza raj imela, ko mene. Zhe fim ravno tesh, pa vender vezh veljam, kakor ti; ino jes pravim, ona meni frezho poje, ne tebi.“

Namesto se veseliti lépiga jutra, se bese-
dujeta, si v' lafe sesheta, se sázhneta tepsti,
ino gresta obedva kervavo ranjena v' nar huji
jesi narasen.

Prasna vera, gerd prepír

Nam podéra ljubi mir.

Bojvavza se per ranozelzu (sdravniku,
paderju) spet snideta. Med tém, de jima rane
obesuje, mu perpovedújeta, kako sta se spérta,
ino ga prashata: „Kaj se vam sdi, katermu je
kukoviza frezho péla?“

Sdravnik jima smejáje rezhe: „Oj neumne-
sha! vaj nobenimu - temuzh meni. Vama je
namrezh kukoviza glave rasbila - meni pa dnar-
jov v' shep naredila.“

Kir se prepirata dva,

Tretji dobizhek ima.

39. Jerebizhno gnesdo.

Per neki hosti nájdeta dezha jerebizhno
gnespo. Tudi starko sta vjela, ki je na jajzih
sedela. „Lej ga! je djál vezhi manjšimu, ti

jajza vsemi, jes bom pa puto imel. Jajza so ravno toliko vredne, ko starka.“

Manjšhi pa pravi: „Zhe je to ref, tak pa meni starko daj, ti pa jajza imaj?“

Jela sta se vjedati ino en drugiga lafati. V' bóji vezhimu jerebiza vjide, manjšhi pa nevédama jajza sdrobi. Sdaj nizhesar nimata, ino en drugimu rezheta:

„Pazh je resnizhno, kakor ozhe pravíjo:“

Boljšhi je jajze pobrati,

Ko se sa puto lafati.

40. Papiga, smefhen ptizh.

Star morjar je v' Indji, unkraj morja, ptizo kupil, katera je salo selénkašto líšhezhe perje imela, ino se papiga (popagaj) imenuje. Mišlil jo je dober mosh Salki kupzharjovi hzhéri pernešti, per katerim je na barki flushil.

Kedar so se po morji k' domu peljali, se je morjarja tak hud kashel lotil, de so ga morli bres vsfiga dela puštiti. Sa kratek zhaš je ptizo neke besede isrékati vuzhil, de bi Salka vezhi veselje imela.

K' je morjar Salki svoj dar pernešil, sazhne sa ref ptiza klizati: „Bodi posdravlena Salka!“ Starejšhi ino hzhér imajo veliko veselje. Kak hitro pa te besede isrezhe, sazhne tak gerdo káshlati ino hrépati, de so se morli vsi smejati, morjar se je pa strahno jesil.

Salka je djala: „To je pazh bédašto 1) sa

1) Abotno.

papigo, de se je sravno beséd tudi káfhlati od ívojga vuzhenika navadila.“ Mati so rekli neumno ptizo od híšhe spraviti. Ozhe pa pravijo: „Zhe je ravno ta ptiza abotna, nam vender moder nauk daja: le lepo ino dobro, kar od drugih vidimo, alj flíshimo, posnémati, ne pa, kar je gérdiga alj hudóbniga.“

Kdor posnema abotne ljudi
 ,Si poshtenje svojo sam kasí.

41. Lep jesdarfski konj.

Kedar je bila vojska, so v' enim tergi konjiki stali. Gerdún, ki je s' konjami barantal, pa tudi kradil jih v' mes, je konjikam po nozhi eniga nar lepfhíh kónj íspeljal, ino ga v' gosíhi (borsíhti) perkril. Kedar so konjiki odshli, jesdi on vkradenga konja dalezh v' en nesnán kraj napródaj.

Perjahal 1) je do nekiga mesta, pa skos mesto jiti hotel ni, ampak je svunaj memo míflil. Ravno sa enim voglam osida perjesdi, kar na travniki drugo trôpo (trumo) konjikov vgleda, kateri se ravno k' vaji naprávljajo. Kakor hitro trobenta sabuzhí, skozhi konj s' Gerdunam prek zéftniga rova (grabno), ino se med sholdnirské konje v' versto saštavi. Na vsako povelje se gladko oberne, poskakuje, dirja ino zapotá, kakor drugi. Konjiki se Gerdunu posmehujejo, njemu pa je od strahu vrezhe, de mu od zhela kaple.

1) Perjesdil.

Kér vajo prenehajo, ga konjiki ino ofizirji ostópijo. Sholdnirski poglavár ga pa ojštro pregleduje, in sazhne rezhti: „To je bersen konj, mlad ino dobro vaje, kako vam je v'roke per-shel?“ Gerdún pravi, de ga je kupil; alj od koga, ni mogel na tenko povédati. Dali ga so bolj ojštro ispráfhati, ino sprizhalo se je, de je konja vkradil. Dobil jih je, kakor se konjki-mu tatu spodobi.

Kdor kolj lashe ino krade,
V' svojo shtrasengo sapade.

42. Vstreleno shrebe.

Shlahen gospód Branko pride en vezhér na tihim sa svojo selo. Kedar sjutraj skos okno pogleda, vidi leta flaro shrebe po nar gorfhim shiti skakati, bérzati, ino veliko shkodo délati.

„Kaj pa bo taka, rezhe svojmu shupanu; sakaj bolj shrebeta ne várjete?“ Shupan se per-klone, ino isgovori rekozh: „Shrebe ni nafho, temuzh mlinarjovo. Gredózh ga grem is njive sapodit, ino bom namarniga mlinarja okregal.“

Na vezher gre shlahni gospód Branko memo mlina, vgleda mlinarja na pragi flati, ino mu rezhe: „Vésh kaj! alj she enbart tvojo shrebe na njivi najdem, ga bom bres pomiflika vstrelil.“ Mlinar posmehlaje odgovorí: „Naj ga le, shlahni gospód; jes jim ne braním.“

Drugo jutro spet shrebe nã njivi vgleda, ino sam s' lebo pravi: „Hudirski mlinar meni kljubje!“ „Seshe na fleno po svojo puksho, vstrelí po shrebetu, in ono per prizhi pade.

Hlapzi ino deklet pod okne perletijo, ino ternajo, rekôzh: „Jož, shlahni gospod, kaj ste naredili! Sakaj ste svoje lepo, mlado shrebe vstrelili! „Sami sebi ste storili grosno škodo.“ Gospod je sdaj sposnal, de se je prenaglil, alj djaj je na to: „Lashnivi shupan je vse te nefrezhe kriv; sa to mi pa tudi bo sa svojo lash shrebe do sadniga belizha plazhal.

„Skos lash se ne vbrani nefrezha,
Le sploh se naredi šhe vezha.

43. Perflúshena krava.

Veronika, ena vdova, tershanka je s' svojma hzherama slo revno shivela. Kar so škos zel teden (nedelo) saflushile, so tudi proti sajédle. Eno famo kravo so imele, šhe ob tajisto so en dan bile, ino strahno shaloftno se jim godi. „Oj de bi nam Bog dal šhe enkrat eno kravzo perprá-viti, so sdihvale, alj nam pazh ni mogozhe toliko dnarjov perflúshiti, de bi jo kupile.“ „Sofeda jih tolashi, rekôzh: „Le pridno storite, kar je vam mogozhe; Bog bo to švoje šhe storil.“

„Kaj pa nam je sazheti?“ vprasha Veronika sofedo. „Sofeda odgovori: „Pred všém vam je potreba prav pridnim biti, de bote kaj vezh saflushile. „Saj ste tri, snate presti, shoke plesti ino shivati. Vřak den eno uro dalej dé-lajte; bi vam vender gerdo bilo, zhe bi všaka ismed val vřak den enih krajzarjov vezh ne perdélala. Drugizh morte bolj po malim shive-

ti, de si kaj perhranite. Vsako jutro pijete sa kofilze (froshtok) nekako rijavo polivko (shupo) ki ji pravite, de je kofé. De si ravno le po malim zukra ino kofeta vsémete, je vender ta rezh predraga sa vas. Kofilzhite raj kako fhterklavko (mozchnik), ki je veliko bolj tezhna; tako si vsaka den na den po dva krájzarja lahko brani. V' teh rezhéh me flúshajte (vbo-gajte) ino kar she perdélale ino perhránile, v' ladizo lepo poloshite, ino v' kratkim se vam bo toliko dnarjov nabralo, kar ena lepa krava velja.“

Veronika in hzheri ravnajo, kakor jim je bilo svetvano, ino v' enim leti jim she toljko dnarjov vezh oftane, kolikor so sa kravo dale. Nar vezh vredno je bilo sravno tega she to, de so se pervadle pridne, prehránlive biti, si revfhino polájshati, tak de po malim obogatijo. Na to je soseda rekla: „Glejte, tak pomaga Bog kravo dobiti, pa sa roge nje ne pershene.“

Zhlovek naj to svoje ftri,

Drugo pa Bogú srozhí.

44. Kravji svonez.

Bendelin, kmetfki dezhek, je v' Sabukovji krave pafil, katére so vse svoneze imele; nar gorfhi krava je nar lépsfiga iméla. Pershel je en ptuj zhlovek po hosti ino je djal: „To je lep lep svonez. Koliko veljá?“ Bendelin pravi: „En tolar.“ Ne vezh! rezhe ptujz; jes ti pa per prizhi dva tolarja rad sa njega dam.“ Bendelin mu da svonez ino tolarja s' veseljam

s-hrani. Kér pa krava sdaj svonza nima, tudi Bendelin ne zhuje, kodi se pase. Krava se mu od druge shivine vkrade, uni ptujz, ki je bil tat, jo v' germovji perzhaka, sa roge prime, ino jo fkrivaj odpeljá.

Kdor nam prevelik dobizhek obéta,
Dobre ne misli, in fhkodo napléta.

Ves vjokan Bendelin domu prishene, ino pripoveduje, kar se mu je pergodilo. „Oh, je djal, ne bil bi verjél, de mi je tat le sa to svonez preplazhal, de je kravo dobíl.“

Ozhe pa pravijo: „Kakor je tebe kradún vkanil, tak tudi nas pregresno poshelenje goljśá. „Sperviga nam sizer kaki majhen dobizhek ponuja, fkonzama nas pa v' veliko nesfrezho sapeljá; kdor mu mesinz pomoli, ga sa zelo roko sgrabi. Torej sapomni fi nauk:“

Pregrehi ne sméjemo nizz pervoliti,
Zhe nozhemo dufho in truplo sgubiti.

Mati pa na to sâzhnejo rezhti: „Alj nifi pomíslil, Bendelin, k' zhemu je ta stara navada kravam svonez na vrat dévati?“ „Joj meni, je djal Bendelin, dnar me je vsiga oslepil. Ni mi bilo drugiga v' misli, kakor tolar, kako bi ga lahko dobil. Menil sim, de je svonez le prasen kinzh (zir), faj krava sa nja del bolj ne dojí. Kedar shé krave ni bilo vezh, mi je she le v' glavo padlo, k' zhemu je svonez.“ Mati pa rezhejo: „Taka se ljudém godí, ki so spazhenih misel, ino se svoje terme ders hó.

Marfkatero lepo, staro shego opustijo, kakor bi bila prasna, ino sa nizh; poslednizh jih pa lastna fhkoda svuzhi, de take stare shege niso prasne rezhi.“

Kdor dobre navade in shege opushta,
 ,Si fhkodo neumnoſti ſvoje ſam ſkuſha.

45. Nedolshen kosel.

Gospá Blagajka je v' lepi hiſhi pred meſtam prebivala. Neko nedelo jutro rezhe ſvoji dekli: „Rotijka, jes grém sdaj v' zérkuv. Dobro mi hiſhne vrata ſapiraj. She tolikokrat ſim tebi to velévala; ſáj vbogaj me enkrat. Lehko bi ſe kdo v' hiſho perkradil, ino nam fhkode naredil.“

Gospá odjide, Rotija pa gre zhes en zhaſ, k' fhtepihu 1) po vode, in po navadi ſpet vſe vrata odperte puſti. „Ni ſhive duſhe po zeſti, ne gor ne dol,“ je djala, ino ſe goſpej ſmejala, da imajo to prasno ſkerb.

Dokler ſe pa Rotijka s' ſoſedovoj dekloj per fhtepihi pogovarja, ſmukne kosel ſkos hiſhne vrata, in ſkozhi po ſhtengah (ſtopnjah) v' goſpojno ſgornizo.

Na ſteni je viſelo veliko ogledalo (ſhpegel) v' ſlatim okraji bliſo do tla. Kosel ſe v' ogledali ſagleda, miſli, de tovarſha ima, ino mu ſazhne roge naſtávljati. Kosel v' ogledali ravno tak pomérja. Kar na enkrat ſe kosel v' ſvojga domíſhlenga tovarſha ſaletí, ino tak

1) ,Studentzu.

mozhno v' nja terkne, de se ogledalo v' drobne kofze rasleti.

Ravno Rotija vedrizo (fhkaf) vode na glavi fhkos vrate pernese, ino fhfhi glashovno sashvenketati. Hiti v' sgórnizo, sagléda nefrezho, se sazgne po glavi biti, otepe kosla, ino ga is hifhe ispoka. Ogledalo pa le vezh zelo ni.

Kedar je góspá domu prifhla, je neskérbno deklo savolj nje neboglivofti ino ftorjene fhkode bres vse plazhe odprávila. Ni ji bilo v' novi flushbi vezh potreba velévati, de naj vrata sapira. „Skúfla je fama, kar pregovor pové:

Laftna fhkoda ga svuzhi,
Komur dopovédat' ni.

46. Jelenov ftrel.

Ropert je fhe bil zlo majhen, de mu je v' fredí dobrove tatinski ftrelz dobriga ozheta, Salofhkiga lovza, vftrelil. Mati je sapufheniga fina bres ozheta isredila, kak dobro de je mogla, ino v' dvajsetim léti je ozhétovo flushbo nastopil.

Hodil je eniga dné Ropert s' drugmi tovarshami ino ftrelarjami po lovi. Vftrelil je po enim verlim jeleni, — pa ni ga sadél, kar nekdo v' germovji mило savpije: „Jesuf pomagaj! vftrelen fim!“ Ropert hitro perftopi — ino glej, en ftar mosh se ves kerváv svija ino pojéma. Vfa tovarfhija vmerjózhiga ostopi, Ropert pa k' nje-mu poklekne, ga objemáje ino jakáje profi, naj mu odpufiti, ino mu persega, de ni sanj vedel.

Vmerjzhi pa je rekel: „Ti me nimash sa odpushtanje profiti. Kar do sdaj she oben zhlovek ne vé, hozhem jes rasodeti. Jes sim tvojga ozheta vstrelil. Ravno pod tim starim dobam je semija njegovo kerv popila, — ino sdaj si pa ti, sin vsmerteniga, de ravno nisi vedel ne hotel, lih na tim mestu meni sa moritvo poverniti moral. Bog, ti si pravizhen!“ tak je isdihnil, ino po njemu je b'lo. — Grosa vse prizhezhe objide, po vsih kostéh jih spreleti.

„Srezhen, kdor v' hudo ne sajde!

Bog hudodelnika najde.

47. Ribji tat.

Imel je neki ribizh sa svojoj kozhoj poln ribnik lepih karpov. Fabjanek, ribzhov fant jih je vselkosi lagvizo (puterh) sadél, ino na prodaj nesel.

Enbart Fabjanek is grafhínskiga ribnika prav lepiga karpa vkrade, ino ga v' lagvizo med druge déne. Kedar pa ribo grafhínski gospej pernese, ino oni karpa vglédajo, kar pravijo: „Hoj, ta je is grafhínskiga ribnika, prav dobro ga posnam.“ Namesto plazhila so Fabjana savólj vkradene ribe shtir ino dvaštet ur saperli.

Zhres en zhas je Fabjanek grafhínskim spet karpa vkradil, ino ga je enimu lovzu nesil. Lovez karpa v' vedrizi ogleduje, ino rezhe: „Ti si tega grafhínskim vkradil.“ Fabjanek je bil tri dni per vôdi ino suhim kruhi v' jezho sapért.

Mladi kradún she enkrat svojo tatinfko frezho poskusi, ino is grašhínfkiga ribnika lé-piga sóma vkrade. Nese ga v' mesto na ribji terg, kjér she Fabjana ino njegove tatvine posnali niso. Alj mestnih brámbarjov éden je po ribjim tersi hodil, ino ga rozhno sposnal, rekózh: „To je vkradena riba!“ On prime Fabjana, ino ga pred mestno gosposko peljá. Na stol so ga djali, ino prav možno je bil tepen.

„Jes se le zhudim, je Fabjanek djál, kako se tém ribam tak hitro posná, de so vkradene!“ „Skrívno snamnje pa so ribam grašhínfski ofkerbnik naredili, ker so mladim nekoliko plavút na repi perrésali, preden so jih v' ribnik djáli. To fkrívno snamnje so pa le enim, na katere so se posebno sanéšli, povédali. Kdor tega vedel ni, snamnja ni mogel vgledati. Fabjanek si je v' tem dolgo saštonj glavo térl, ino je sadnizh rekel: „Naj she bo, kar hozhe, toliko sim svedel ino fkufil, de:“

Lehko je vkrašli, alj tesško je skriti.

Nar boljshi pa vsakimu svoje puštití.

48. „Srezhen Martinzhek.“¹⁾

Neka vboga mati gre s' svojma otrókama na stari grad, ki je bil bliso njene vesi, sa sdravlarijo (apoteko) roshe nabérat. „Glejta, je rekla otrokam, kedar verh grada pridejo, po tej pezhini je vse rudezhó jagod, le berita

1) Janeshizh.

jih, pa jejta, kolikor se vama poljubi. Jes pojdem pa med uno staro sidovje ti zhaš rošh jiskat.“

Ona odjide; pa she ni eno pest rosh natérgala, kar sazhne mala Lisika na vef glaf krizhati. Mati strahoma perdirja — deklize pa s' folsnim ozhmi pravi: „Jož mama! huda kazha me je pikniti hotla!“ Njeni bratez se ji smeji, rekózh: „Saj je bil le martinzhék.“

„Jej, je rekla mati, to je zhedna selenkašta shiváliza, ki zblóveku shaliga ne stori!“ Mati she sgovorila ni, kar na enkrat tak prestrašno sahruje, kakor bi sagromelo, ino se vef brib smekini, ravno ko bi potref bil. Vsi se plaho osirajo, ino pogléj: — ravno oni shirok sid, pod katerim je mati roshe brala, se je poderl.

„Otroka! je djala mati, molimo in hvalimo sveto boshjo previdnost. Glejta, po enim martinzi je meni Bog shivljenje obranil! — Ne bi martinzhék bil Lisiko o pravim zhafi splašhil, bi mene sdaj bilo uno sidovje podfúlo.“

Kdor imá le sdrav pogléd,
Vidi varstva bosh'ga fléd.

49. Pershgano lonze.

Pridna Marta pride s' otrokama shè posno v' mrak is polja domu. Kedar v' hišo odprejo, pershgano svetilo na misi nájdejo. Jurek se možhno sazhudi, rekózh: „Ni bilo shive dušhe domá; kdo je le pershgál luzh?“ „Jej, pravi

Jerza, kdo bi drugi, kak ozhe! Gotovo so v' tim zhafi is mesta prishli.“ „Shla sta jih jiskat, ino jih vfa vesela v' stranski zhumnati (jispi) najdeta.

Drugi den grejo starishi s' otrokama na velik travnik (senoshet) kermo (mervo) fushit. „Sonze je prav svetlo ino lepo sjalo, ino otroka sta bila vfa v' veselji. „Noj deza (otroka)! rezhejo ozhe, fnozhi sta hitro ogonila, de sim bil v' nafhi hishi luzh pershgal. Ako pa sdaj, to lepo svetlo luzh na visokim nebi pregledujeta, kaj se vama sdi, ino katir mi vé povedati, kdo bi bil sonze prishgal?“

„Oj she pa vender, pravi Jerza, dober Bog ga je vstvaril. Nar manjsi svetilniza (lampiza) se fama ne vshge; sa koliko vezh she le mora Eden biti, ki je sonze vshgal. To nam she, pravim jes, pamet prizha, kar vaf tudi pefem vuzhi, ki pravi:“

„Sonze kashe boshjo zhasi,
Prizha „Stvarnika oblást.

50. „Svetel mesenz.

Ozhe Matija so v' jutro sgodaj s' Pavlekam svojim finam v' mesto shli. Mati s' malo Barbizu jima greste svezher na proti. Kolj posno v' nozh je she bilo, preden se frézhajo. Mati so rekli, de jih je she fkerbeti jelo. Pavlek pravi na to: „Saj ni bilo nevarno. Mesenz, ki nad koshatim gorami stoji, je nama lepo prijasno svetil, ino naj je od mestnih vrat do tufem

„Spremil.“ Barbiza rezhe: „Tudi s' nama je od hifniga praga do lesem neprenéhama fhel.“ Pavlek pravi: „Tega pa ne verjamem. Kako b' mesenz po ravno tem poti vse na enkrat is vesi v' mesto ino is mesta v' ves nasaj hodil? Alj mu je mogozhe napréj ino nasaj vse kmalo jiti? Tudi jes bi tega ne mogel. Kratko nikar, to ni mogozhe.“

Ozhe pravijo: „Ljubi Pavlek! kar ti saftonj rasumljash, to jes dobro rasumim. Tudi tebi rasloshil bi lahko, pati bi me po svoji mali rasúmnosti dhe ne saftopil. Tebi ta rezh sedaj dhe skrivna ostaja. Naj ti bo pa vender prijasen mesenz lep nauk, zhe ravno njegove hoje po nebi ne saftopish. Ako je dhe pod mésenzam tolíko skrivnih rezhi, de se rasumeti no dajo, se nam tudi zhuditi ni, de se nad mésenzam mnogo skrivniga snajde, ktero ne sapopademo. Tudi v' nashí sveti véri marskatero skrivnost nesastópimo, sa to, ker prefláb rasúm imamo.“

Prezhudne in skrivne so boshje stvarí,
Zhloveku presodit' mogozhe jih ni.

51. Nar lepfhi svésda.

„Le poglej séstriza, kako lepo svetlo vezherniza na nebi jigrá, pravi Blashe. Ni je lepfhi svesde med všimi na nebi.“ Nanka je djala: „Res, de je lepa, alj vender je prijasna juterniza (deniza) dhe lepfhi ino svetlejshi.“ Sazhela sta se prekarjati, ino gresta k'

ozhetu, naj jima prepír rasfodijo. Ozhe rezhejo: „Oj de vaj neumna otroka, alj mislita, de ste dve svesdi! Ravno ta ena lepa svesda se imenuje juterna, zhe se nam sjutraj na nebi perkashe, ino vezherna, kedar jo svezher saglédamo..

Veliko prepira sa prasne rezhi,
In nar vezh sovrashtva le smota flóri.

*

Mati pa na to právijo: „Po mojim vender le Nanka prav imá. Vefela svesda ref de sjutraj ino svezher ravno lepo sveti, alj mi smo sjutraj sгодaj veliko bolj bifiri ino dobre volje, kakor pa pósno na vezher; sa to se nam júterna svesda veliko bolj vefela dosdéva, kakor vezhéerna. Lepa svesda naj otroke na uni lep pregovor opomina, ki pravi:“

Le hitro spat, pa sгодaj vřtat:
Kdor hozhe biti sdrav in mlad.

52. Nevarno gromenje.

Franze, fantizh v' mestí doma, je v' hosti malenze bral. Ravno se je spet domu spravljaj, kar vihar vřtane, in prav na debelo je fškropiti, blifkati ino grométi sazhelo. Franzeta je bilo možhno fřrah; gre ino sa potam v'en votel hrařt (dób) slese, ter ni vedel, de rado v' visoke drevesa vdarja.

Sdaj sašlišhi naglo na ves glas svati: „Franze! Franze! pojdi, pojdi hitro vun!“ Franze is vótliga dreva prilese, — in per ti prizhi štrela v' drevo trefhi, ino pregrosovitno sagromí. Semlja se je spláshenimu fantu pod nogami sibala, ino sdelo se mu je, kakor bi ves v' ognji štal; pa hudiga se mu ni sgodílo. Roke je povsdignil, ino djal, „Bil je te glas is nebés! Dober Bog! ti si me ovarval.“

Glas pa špet saklizhe: „Franze! Franze! alj kaj me ne šlišhiš?“ Ena kmetinja je tako klízala. Franze k' njej dirja, ino pravi: „Kaj pa mi hozhete? Tu sem.“ Kmetinja je djala: „Nísim tebe klízala, temuzh le svojga maliga Fránzeka. Na vodotozi je goši pašel, ino je mogel tu kam pred hudim vremenam sbéshati. Príshla sim ga domu spravít. Glej, ravno sdaj is gošhe pride.“

Franze, is mešta, sazhne sdaj perpovedati, kak je míšlil, de je njeni glas is nebés. Kmetinja pa poboshno roke povsdigne [rekózh: „Oj déte mojo! le ravno tak Boga sahvali, zhe je lih glas le ene kmetišhke srote bil; sakaj sam Bog je to naklonil, de sim te po tvojim imeni saklizati morla, zhe ravno nísim vedla sa te.“ „Pazh réf! rezhe Franze, in šolse ga polijejo, Bog me je s' vašim glasam saklízal, mene ohraniti, alj pomozh je le is nebés príshla.“

„Samo od sebe se nizh ne sgodí.
Bosbja previdnost vse prav naredí.“

53. Slata šklediza boshjiga štol'za.

Sa enim pohlevnim špomladnim desham je mala Linika v' odpertim okni štala, ino je vša vesela lepo pisano máverzo glédala. „Ljuba mamka! je zhes en zhas djala, alj je ref de kolikokrat se boshji štoliz na nebi prikashe, slata šklediza is nebéf pade, pa jo le frezhno otrok najde, ki je v' nedelo rojeno?“

„Alj so ref v' nebéfih take škledize, ino kdo so pa ti frezhni otrozi, katerim je taka rezh odlozhena.“

Mati so rekli: „So lepe in drage rezhi v' nebéfih; vse slato šveta proti njim, in pa nizh. Šrezhni otrozi ni potreba, de bi bili ravno v' nedeljo rojeni, katerim so namenjene! samo to je, de niso ljudje kakor bodi, ampak, de se vse povšodi tak bogabojezhe ino pametno sadershó, kak se o nedelih v' zérkvi špodobi. Lepo se tedaj po nedelško sadershi, in gotovo bosh uno slato rezh dobila.“

Linika si je is vřiga serza persadévala se brumno ino pošhteno sadersshati, ino kolikorkrat maverzo vgledala, je na polje letéla slate šklédize jřkat. Take slate rezhi řzer najdla ni, perhajala je pa vedno bolj brumna in blaga, po tém pa tudi bolj frezhna ino vesela. Kedar je she odrastla ino bolj k' pameti priřhla, in se je špet boshji štolez na nebi prikasal, pravijo mati: „Linika! kaj ne gréřh slate nebeshke rezhi jřkat?“

„Ljuba mamka, je djala Lina, bila sim poprej aboten otrok; sdaj pa valhe besede zhišto saštopim. Vi ste shlahnej ino imenitnej rezh v' mišlih imeli, ki is nebés pride, ino je drashej, kakor slato.“ „Ref je, ljuba Linika! so mati rekli. Uni nebesbki dar ki sim ga v' mišlih imela, je vezh vreden, kakor zeliga sveta blago; in to je prava zhlovešbka frezha. Na sveti nje sapštonj jišhemo; le snotra, v' boga-bojezhim, blagim in zhištim serzi jo najdemo.“

V' posvetnim blagi ne najde se frezha:

Le v' blagimu serzi prebiva nar vezha.

54. „Slušba šhtírih elementov.

„Jes bom vertnár, 1) je rekel Lipej, ko se je v' svojim šhtirnajštim leti rokodelstva vuzhit napravljal. Lepo je ino prijetno smiram v' se-lenji, ino med dišhezhim roshzami delo imeti.“ Alj v' kratkim domu pride, toshváje, de mora neprenehama kúzhati, 2) ino po semlji okolj plasiti, tak de ga shé krish ino koljena od tega bolijo.

Potém je hotel Lipek lovez biti. „Po se-lenih logih hoditi, je djál, to je veselo shiv-lenje.“ Kmalo pa spet nasaj pride, in se po-toshi: de mu juterna šapa she pred dném dobro ne deje; de je megla sa njega premókra ino prehladna, ino de mu preojšter s r a k alj luft po nosi brije.

2) Gartnar, vertnik. 2) Perpognjeno sedeti.

V' glavo mu pade ribizh biti. „Po bistrim, zhištim potozi se v' lehkim zholnizhi vositi, ino bres vřiga truda sedé polne mreshe rib is vode sajémati, to je veselje,“ je djal.

Pa tudi tega dela se hitro navelizha. „To je premokro delo sa mene, je djal; voda me ne terpi.“

Sadnizh se je kuharije lotil. „Kuharja mora vertnik, lovez in ribizh, kar s' švojim trudam perprávijo, vse v' roke dati; tudi nikolj bres dobrih grishlejov ni.“ Alj sopet domu pertoshi, rekózh: „Sa vse drugo bi bilo dobro, naj bi le ognja ne bilo; alj kedar moram per gorezhim ognjiřhi (komeni) řtati, se mi sdi, da se bom od vrozhine rastopil.“

Sdaj mu ozhe prav resno rezhejo: „Tak tedaj sa tebe nobene řlushbe ni. Kar ti doneř dopade, jutri řpet puřřih. Ako is med vřih řřtirih elementov — ne semlja, ne srak, ne voda, ne ogenj sa tebe ne bo, bořh ři moral jiti is tiga řveta řlushbe jřřkat, de bo sa tebe. Sdaj ořtaneřh per řvojim deli.“

„Svoje veselje imá vřaki řtan,

Pa tudi je s' řvojim teshavam' obdán.

55. Raspeljani biserji.

Peljala se je shlahna gořpá s' řvojma bzhérama na gořřijo, ki řo jo v' enim knesovim 1) řřreľskim gradi dalezh v' řagorji řlushili. Vře

1) Grořovřkim.

so bile v' shidi ino v' slati, s' bifermi alj perlni opletene.

Ko se is velike zefte v' dobrovo obérnejo, kuzhija v' germovje sadene. Tern se gospodizhni sa lafe obefi, preterga shidano nit, na kateri so biferji napeljani 1) bili, de se po fhrokim rastrófijo.

Shlahna gospá rezhe poštáti; mati, hzheri, ino kar je drushine bilo, so se vezh ko eno uro mudili, drage biferje smed trave ino germovja pobrati. Gospodizhni ste jele mermrati, de bo sdaj na gostijo preposno.

Sdaj pa en dervár is hoste prisopiha, ino pravi: „Nehajte térnati, ino hvalite veliko vezh Boga; sakaj v' dobrovi vas vezh tolovajov zha-ka. Hotel sim vam to gredózh napovedati, alj moral sim delezh ovínk jiti, de sim se tolovajov sognil, ki sa zeftoj preshijo. Ako bi se shlahna gospá ne bili pomudili, bi bil jes prekesno do-fhel, ino lahko bi bili vfi ob shivljenje.“

Gospá je mosha dobro plázhala, ino vkashe kozhjashu na ravnoft obernti; fvojima hzhérama pa rezhe: „Oj preljuje moje, kak modro vé Bog vse narediti! Sa shidano nit, na kateri so biferji bili napeljani, je naf vfih shivljenje viselo. Bi se ne bila nitka pretèrgala, vfi bi bili mertvi. Samuda, ki so nam jo raspeljani biferji naredi, je bila nafha frezha, naj nam ravno ni dopadla. Tak nam vse so-pernofti, male, kakor velike le v' dobro isjidejo.“

Bog nam teshave da,
Kér naf sa ljubo 'ma.

1) Nanisgani.

56. Shide goljufna kupzhija.

Ajtka (Agata) zhevlarjova (shofhterja) hzhér, je svojga ozheta, ki so bili vdovez, gospodinila. Pridna je bila pridna, tudi na gospodinstvo sa drugo skerbna, le na drago obléko je prevezh veselja iméla. Kúpila si je enkrat deset prazhov (vatlov, laketov) vishnovate shide sa krilo (janko) po shtir ino dvajset groshov prazh. „Svojga ozheta, ki se na tako robo niso sastopili, je pa nalegala, de po dve petizi veljá; ino le sili in prosi, de ji pet rajnisk dajo, en rajnisk pa shivili (moshkri) sa delo.

S' velikim veseljam Ajtka nashtetih sheft rajniskhov pobere, poloshi svojih sheft rajniskhov, ki jih je tak teshko natishela (perhranila) ino gre shido plazhat.

Med tém, de nje doma ni, pride neki Jud (Shidov), kateri je s' koshmi ino s' usnjam (ledram) kupzhoval; pogleda shido, ine pobara: „Kaj veljá prazh?“ Shida je draga, rezhe zhevljár, po pol rajnisk je prazh. „Shida ni preborna, pravi Shidov; ako ni drugazhi vam gredo zh po dvanajset groshov sa vatel nashtem.“ Shidov dnarje nashteje, zhevljár mu shido da; Jud jo s' veseljam v' svojo basago vtekne, ino s' njo gré.

Kedar Ajtka damu pride, ji rezhejo ozbe: „Vesela bodi Ajtka, jes sim v' tim zhafi sa tebe eno dobro predajo storil. Kaj mislish! tvojo shido sim nimu Judue predal po dvanajst groshov

prazh. Imash tedaj per vsakim prazhi dva grošha dobizhka, in si lahko sdaj she lepši shide omislil h.“ Ajtka se prestrašhi, de je bleđa, ko sid. „Joj meni, kolika škoda!“ je sazhela od prevelike shaloſti vėkati, ino se sa glavo dershati. „Sdaj si she le ozhe vrajtajo, de jih je popréd nalegala. S' objokanim ozhmi jim obſtoji, de je sa deſet prazhov dvanajſt rajniſhov dala, ino ji sdaj ſheſt rajniſh v' sgubo gré.

Ozhe pa pravijo: „Takó se tebi tvoja laſh po pravizi plazhuje; ſama ſi kriva, de ſvoj kervavo perhranjen dnar sgubiſh. Jes ſvojih ſheſt rajniſhov ſpet s - hranim, ko mi jih je Shidov naſhtél, tebi pa, ki me tak gerdo vkanjuješh, (goljfaſh) ne dam ſa tak drago oblazhilo vinarja vezh.“

Tako ſe laſhnivoſt na ſveti ſpeljá;
Kdor druge vkanjuje, ſam ſebe goljſá.

57. Ogledalo poſvarjenja.

Jérza je bila ſlo hude ino nagle jese. Pogosto ſo jo mamka ſvarili, naj bo pohlevna in poterpeſhliva; pa ſe ni pobóljšhala.

„Sedela je enkrat per ſvoji ſhivavni misizi, ino imela lepo piſano poſodvizo polno diſhezhih roſhiz pred ſebó. Njeni bratez, ſhe majhen, ſe opotezhe, v' mízo ſadene, poſodvizo is misze verſhe, de ſe na koſze raſleti. Jerko jeſa popade, toliko, de nje ni kraj. Shile ſe ji po lizi napénjajo, kri jo ſprehaja. Sdaj je rudezha kakor kuhan rak, sdaj blėđa ko ſmert, pa ſpet ſelena kaker kuſhar. „Strah jo je glėdati.

Mamka ji hitro ogledalo (ali shpegel) pred ozhi dajo. Jérza se sama svoje podobe prestrašhi; jesa se si hitro ohladi, ino ona milo sajoka. „Vidish, so djali mamka, kaj sa ena gerdost je jesa, in kak nesnano skasi zhloveshko oblizhje. Ako se vezhkrat she tak rasjesish, se bo tvoje oblizhje vse sgerbázhilo, ino bo vso lepoto, pa ljubesnivošt sgubilo.“

Vse to si je Jérka dobro v' svojim serzi sapómnila, ino si prav terdno persadévala, svojo jeso strahvati. Bila je po malim krôtka ino pohlevna, ljuba prijasnost ji is obrasa gleda.

Mamka so she vezhkrat spomnili rekózh: „Kakor jesa ino pohlevnost, tud druge navade s' zhlovekam storijo. Vezhidel se mu hudo in dobro na lizi posna.

She lize dostkrat govori,
Kar serze misli in sheli;
Pregrehe nam obras kasijo,
Le zhednosti ga lepotijo.

58. Dragiga pèrstana zhudna mozh.

Fabjan, neki tergovez (kavfman), se je zhres morje v' ptuje kraje sveta podal, ino je priden pa moder možno obogatil. Zhres veliko let se v' svojo domazho deshelo poverne. Kedar je is barke na suho prishel, je svedel, de je njegova shlahta ravno na blishnji pristavi te vezher per dobri volji. Na ravnost se k' jim podá,

ino od veselja ne vlegne svojo še slo ponoshe-
no sukno s' boljšoj preoblezhti.

Kedar pa v' veselo, rasvetleno vezherjalishe
stopi, je njegove strize ine tetize malo kaj veselilo
njega spet viditi; sodili so namrežh po njegovi
losni obleki, de je zel fromak nasaj prishel.

Mladimu samorzu, ki ga je s' sebo pripé-
ljal, shlahta silo samersi; rekel je: „To so po-
redni ljudjé, de eniga svoje shlahte zhres toli-
ko let she pridno ne posdrávijo.“

„Le zhaj mu natihim térgovez pravi, kma-
lo se bojo drugazh dershali.“ Nateknil je drag
perstan, ki ga je per sebi nosil, - ino na-sdaj
ga sazhno veselo glédati, ino vfi prijasno k'
svojimu preljubesnivimu, slatimu strizu Fabjanu
tisihijo. Eni mu srezho podajajo, drugi ga ob-
jémajo, in vfi bi ga radi pod svojo streho
imeli, ino mu postregli.

„Kaj ima perstan tako mozh, de ljudi spre-
meni?“ Vprasha samórz, ino se zhudi. „O ne,
pravi Fabjan; le po slatim perstani ino svetlim
demanti, ki je svojih jeser 1) krishovazh vre-
den, vídijo, de sim bogat — ino bogastvo jim
vezh veljá, ko vse drugo.“

„Oj de vas slepe ljudi! tak ne perstan,
ampak lakomnost vas je premenila. Tak sholto
rudo, pa en svetel kamenz vezh shtimate, ka-
kor tako poshténiga mosha, ko je moj gospod?“
Pazh je resnizhna:

Bedakam 2) posvetno blagó vezh veljá,
Kakor poshtenje in zhédnost serzá.

1) Tavshent tolarjov. 2) Neumnikam.

59. Novo oblazhilo

Blagonŕka goŕpá ſo ſvoji hŕheri ſa boſhizh-ne ſvetke alj prasnike novo krilo alj ſukno lepe ſive ſhide omiſlili (kupili). „Shivár 2) ga rav-no na ſveto boſhizhno bilo ſhe poſno v' mrak prineſe. Lonka, tako je bilo goſpodizhni ime, jaderno oblazhilo poſkufi, kak ſe ji prileſhe. Ravno prav ji je bilo, kakor bi na njej iſraſt-lo, ino veliko veſelja ima ſ' njim.

Mati dnarje ſhtéjejo, ino rezhejo Lonki: „Nizoj je ſvunaj hud mras; prineſi pridnimu moſhu ſhivarju zhaſhizo (glashek) láſhkiga vina. Pa luzh priſhgi; mrazhno je ſhé kolj, poſebno pa ſvunaj v' ſ - hrambi.“

Lonka gre, prineſe ſteklenizo (ſlaſho), na-tolzhi moſtru zhaſhizo, ino vſa prijaſna pred njim poſtoji, mu ſhe naliti. Moſh polne vuſte vſeme - pa ſtráhoma vſe ſopet hitro iſplune.

Lonko je groſilo luzh priſhgati, ino name-ſto zhernine ſa ſlaſho ſ' zhernilam (tintoj) prime. Lepo nje oblazhilo je bilo tak gerdo po ſhiro-kim ſ' zhernilam okropleno, do ſo ſe ji ſolſe po lizi vtrinjale. Mati ſo pa djali: „Taka ſe vſa-kimu godí, ki ſe ſvoje terme derſhi. Ne bo drugazhi, de pojdeſh jutri ſ' ſtarim oblazhilam v' zerkuv, ino preden leto obtezhe, ti ne dam nóviga narediti.“

Ozhe ravno na to v' hiſho ſtopijo, ino ſhe poſeben nauk iſ te prigodbe povſémejo, rekózhi:

1) Shnidar, drumár.

„Neumnesh, kateri bolj teme ljubi ko luzh, ino neumnoŝt od pameti raj imá; naj pogleda, alj ni te pregovor resnizhen:“

V' hiŝhi tema, v' glavi flama,
Je doma nerodnoŝt sama.

60. Polojen plaŝh.

Kedar je vojska bila, pride nekoliko ŝolnirjov v' eno vef, de bi jim kashipota dali. Neki vbogi kozhar bi imel s' njimi jiti. Huda sima je bila, mersel krivez (sever) je bril, ino ŝneg bruŝil. Lepo je vefhane ŝa kak plaŝh proŝil; alj obeden mu ga ni poŝodil. „Slednizh se je ptuj ŝtar mosh, kateri je pred vojsko is ŝvoje domazhije ŝbeshal, ino ŝdaj na kovazhiji borno ŝhivel, teshaka (taverharja) vŝmilil, ino mu ŝvoj obnoŝhen plaŝh poŝodi.

ŝolnirji odjidejo - ino pogláj, na vezher, ŝhé poŝno v' mrak prijava verli mlad ofizir, ŝivno lepo po zefarŝko oblezhen, ŝlato ŝvetinjo na perŝih, v' tajiŝto vef, in ŝe da k' timu ŝtarimu moshu peljati, ki je kashipotu plaŝh poŝodil. Dobrotlivi ŝtarzhek ofizirja vgledati na vef glaŝ ŝavpije: „Moj Bog! To je moj ŝin Joshe!“ mu naproti tezhе, ino ŝe ga ŝ' obema rokama oklene.

Joŝeta ŝo vezh let poprej v' ŝhold vŝeli; alj kér je prebrŝfane glave bil, poŝhten ino ŝerzhen, ŝo ga ofizirja poŝtávili. Bili ŝo njegov ozhe tiŝtokrat v' nekim imenitnim terti kovázh, ino ŝin ni od njih nizh ŝvédeti mogel, alj ŝtar

plah je she posnal, ino po govorjenji kashipota je sklenil, de sdaj njegov ozhe v' tej vesi prebivajo.

Od veselja se jókata ozhe in fin; pa tudi ljudi, ki so okolj stali, solse polijejo. Joshe je zelo nozh per ozheti prebúdil, in se do béliga svíta s' njimi pogovarjal. Preden odjesdi, jim dovolj dnarjov puští, pa she sanaprej njih preskerbeti obljudi.

Ljudjé so pa djali: „Sa to, ker je starzhek vsmilil se, se tudi Bog njega vsmilil je, ino mu dal njegoviga fino najti, de ga je is fromafhtva rešhil.“

Kdor drugim pomaga 's nadlóg,
Rad njemu pomaga tud' Bog.

61. ,Slabi zhevli.

Vbogi Lukej je kose pafil, pa tak malo flushil, de si she zhevljov (shkornov) omisliti mogel ni. Mozhno ga je v' noge seblo; bilo je shé posno v' jesen, ino vreme deshovno, pa merslo.

Sdaj se neki zhlovek is goshe privlezhe, ki je bil sa tatvine del she dvakrat v' shelesji sapért. Djal je moshún: „Mojo delo mi she kolj nese. Pojdi k' meni v' flushbo, in hozhem ti nove zhevlje pripraviti; ne bo ti vezh treba se toliko trúdití, ne bôsimu blato gásiti.“

Fantizh mu pa odgovori: „Nikolj nikar! Rajshi hozhem boš hoditi, pa poshten biti, ko po krivizi bogatéti. Vender je boljshi si noge

oblátiti, kakor pa roke s' krivizhnim delami omadeshvati.“

Hudobnih del kar Drava ne omije,
Pa tudi zherna semlja ne sakrije.

62. Dobra shreblarija.

Priden shreblar, kateriga so sa Delarad imenovali, je zel dragi den v' svoji shreblarnizi sedel, koval ino vdarjal, de so jiskre alj shirje krisham letéle. Njegoviga bogatiga soseda, blagorodniga gospod Gornika fin je hodil den na den k' njemu v kovázhenzo stat, ino mu je po ze le ure na roke gledal.

„Poskusite, mladi gospodizh, sa kratek zhas en shrebel narediti, je djal enkrat shreblár; kdo vé, kam s'he pridete; lahko de vam s'he kdaj hafne. 1) Mladi gospodizh, ki je bres dela stal, se k' temu prípravi. „Smejé se na kovalo vsede, ino se pomalim prav dobre shreble délati navuzhi.

V' enih letih je ravno te mladi gospod skus vojsko ob vse svoje grafhine prishel - ino kakor ptuj fromák je v' neko dalno ves pribeshal. Bilo je v' tisti vesi veliko zhevlarjov, ki so mestljanam sa shreble veliko skupiti dali, pa jih s'he pogosto sa gotov dnar niso dobiti mogli; sakaj ravno v' tim kraji je bilo veliko tavshent zhevlov sa sholnirshino narejenih.

1) Nuza.

Sdaj mladimu Gorniku, ki se mu je slo huda godila, na pamet pride, de on shreble prav dobro délati sna. Ponudil se je zhevlarjam shrebllov dovólj narejati, ako mu shreblar-nizo postavijo.

„Je vender le dobro, je pogosto djál, naj zhlovek le kak shrebel narediti sna. Meni sdaj to vezh hafne, ko zela moja grafhina, katero bi ne bil sa enkrat sto tavshent rajnishov dal.“

Zbesar se zhlovek v' mladosti svuzhí,
To ga pogosto na starost shiví.

63. Korbiza deklisheke pridnosti.

V' neki vesi dekleta she shokov plesti snale niso. Gospód tajiste vesi so sdaj terdno saposvedali, naj se vse sholarze per vuzhenizi (sheni sholniga vuzhenika) shoke plesti vuzhijo. Pa jim ni hotlo od rok jiti. Ene so bile preokorne, (nerodne) druge so mnogotere isgovore imele te vuk opulhati. Med dvájsetim je le ena sama se prav zhedno ino bersno plesti navuzhila.

Gospód shkolknik, moder, sastopen ino prijasen mosh pravijo: „Hozhem vender deklizhe napraviti, de bojo rade plétile.“ Naredili se is mózhniga popirja prav zhedno, pisano, loznato korbizo, ino so jo pridni pletavki, ki je lepo íktríkala, v' dar dali. Vse dekleta bi bile rade sdaj take loznazhke imele. Alj shkolknik so djali: „Kak hitro bote shtríkati snale, jih do-bite; sdaj bi vam bile bres hafna (sastonj).

Sdaj so se sazhele dekleta ena zbres drugo pridno uzhiti – in v' kratkim vidish ze le s'hope deklizhov po vesi gredé, alj pa ob nedeljah na trati sedé, svoje loznate korbize na rokah imeti, ino prav pridno shoke plesti. Ne le sa svojo domazhijo, ampak sa zelo sosesko so lepih rezhi napletile, ino si s' zhednim delam lahko lepiga dnarja v' takih urah saflushile, v' katerih bi bile bres tega prasnovale.

Kar se dost'krat s' hudim ne sgodi,
To se s' lepim daram lahko stiri.

64. Malovredno delo.

Nekoliko deklét (dezhel) se je skupaj shivati ino zhedno plesti vuzhilo. „Sklenile so en del svojih napravil sa vboge na prodaj dati. Neka mestna shtazunariza, ki je veliko shtazuno imela, jim obljubi te rezhi bres svojiga dobizhka prodajati.

Malika, gisdova (shtimana) vuzhenka, je mislila, de med vsimi nar lepshi plesti sna. Rekla je sama per sebi: „Sdaj bom lahko prav po resnizi svédela, kaj moje delo velja. Moje tovarshize so mi nevosflive, ino tudi naša vuzheniza me radi nimajo. „Shtazunariza pa ne vé, katire je eno alj drugo delo; bo mi golo resnizo povédala.“

„Shla je v' shtazuno; pokashe na prav lep spleten trak, ki ga sa uro nosijo, katerga je neka tovarshiza njena spletla, ino popralha, koliko velja?

„Tega ne morem spod shest ino trideset krajzarjov dati,“ rezhe gospá. „Koliko pa sa tega dam?“ pobara Malika, ino she eniga lépshiga pokashe, kateriga je tudi druga njenih tovarshiz naredila. „Ta je pa sa osem ino ihtérdeset krajzarjov;“ rezhe gospá.

„Po zhem je pa tak?“ Malika špet poprašba, ino na trak pokashe, ki ga je sama naredila, ino mišlila, do je nar lepshi. „Oj kaj pa to!“ rezhe shtazunariza, zhe una dva vsemesh, ti tega naveršem.

Maliko je bilo tak fram, de je ozhitno vfarjava (rudezha) pošlala. Gospá je na to rekla: „Sdaj vém, de si trak ti naredila. Vsmilish so mi, de ti ni lepshi is - hodil. Ker si pa prišla resnizo posvédat - od mene si jo gotovo svedla.“

Kdor preveliko sam sebe shtimá,
Rad po navadi le malo velja. —

65. Vkradene shtrene.

Evka, nekiga kmeta kzher, je v' sonzhnim verti lepo prashnjo prejo, katero je sama napredla, na seleni trati bélila. „Sosedova hzhér, Jerka, pogošto na vert pride, Evki smakati pomaga, ino do lepe tenzhize veliko veselje imá.

Eniga dne Evka vgleda, de je nekoliko shtrenj prejshlo. Bres pomislíka na svojo tovarshizo vershe, per prizhi nad njo letí, ino sazhne vpiti: „Jerka, ti si meni shtrene vkradla! Ni bilo ludškiga 1) zhloveka na verti rasen ti. Le rozhno mi jih odrajtaj! Jerka se sagovarja,

1) Ptujiga.

pravi de je nedolshna; pa vse suftónj. Po zeli soleski so jo sa kradlivko rasglafili.

Drugo leto so, svonik) popravljaje, zhaplam staro gnesdo rasderli - ino vidil'h! v' gnesdi ihtrene najdejo. Zhapla jih je bila vkradla, ino tak se je sprizhalo, de je Jerka nedolshna. Jokáje njo Evka sa samero profi. „Oh, je djala, kako gerdo fim se vkanila! Pazh je gotova resniza:“

Nagla sodba rada svôdi,
,Sebi ino drugim k' fhkôdi.

66. Sherezha ketina.

,Shimej je bil nesvést, neposhten dezsko; 2) ne trohe bolj ko tat. Ozbitno kradil fzer ni; alj pobral je, kar je najdel, ino ni odrajtal, de si je ravno lahko vedel, zhigavo je.

Gre eniga dné memo kovázhenze, ino sagleda svunaj pri vratih verlo ketino (lonz) na kamnji leshati. ,Shimej se fkerbno ogleda, de bi ga kdo ne videl, - ino nagloma ketino popade. Per tej prizhi pa na ves glas sakrizhi, ino ketino spuští. Ketina je fhe bila vsa rasbélena, ino vsih pet perstov si je hudo spekel.

Kovázh, ki je sherezho ketino hladit djál, fkozhi na te vresh is kovázhenze, ino pravi: „Prav ti je, de si svoje tatinske parkle si sasmodil. Naj tebe fhe huj nesrezha ne bi sadela, ne posabi, kar ti pravim:“

Ptujga blagá se je treba varvati,
Kakor shelesa sherézhiga bati.

67. „S t a r a v e r v.

Dva berafhka dezhka, Videk in Klavshe, nàjdeta na veliki zésti staro verv, ter se sazhneta sa njo krégati, ino tergati, de se je po bregih ino dolinah zhulo. Videk je dershál per enim kraji, Klavsh je sa drugi konez vlekel, in drugi jo drugimu is rok sdreti hozhe. Ko bi trenil se verv preterga, in obedva v' gerdo lusho lópita.

Mosh, ki jih je mirit prishel, je djál: „Taka le se godi všim serditim prepírovzam! Sa kako malo rezh veliko prepíra sazhnò - na sadno pa kaj od tega imajo? Nízh ko framoto ino sasméh, ki jih obdaja, kakor vaj blato 1) sdaj pokriva.“

Vesélje podpíra ljubi mir,
Shívlenje podíra gerd prepír.

68. Vmíta posodva.

Prishel je sodár (pintar) is mešta k' nékimu kerzhmarju alj oshtérju svunaj mešta nekaj sodov popravljat. Kedar je dodelal, gre v' hísho, in kerzhmaríza mu kupízo (glash) vína prínese.

„Kakó se vam kaj godi?“ mamka, sazhne sodár práshati. „Kolj flabo, pravi kerzhmarka. Meštlami hodíjo vezhdel le k' sosedu píť. „Sama ne vém, kakó je, de nashíga vína ne obrájtajo, zhe je ravno ozhítno bolji.“

1) Klatje.

„Sodar pravi: „Jes bi vam pa povedal, mamka! alj bi se samere ne bal.“ „Oj pazh kar, rezhe kerzhmariza, she le dobroto ino posebno prijasnost mi florite.“ „Noj ako ni drugazhi, tak vam jo bom pa povedal.“

„Valh fosed v' resnizi nima tak dobriga vina; ali ima lepe vmite kupize alj glashe, zhishe ko ribje oko. Vi mamka, imate sa ref bolji vino, pa valhe kupize so nesnashne, ino vse od muh omasane. Nar gorshi vino is gerde posodbe ne dishi. Imajte, mamka, sa zhedno posodbo ravno toliko fkerbi, kakor sa dobro vino, pa tudi de bojo okna, mise ino klopi lepo belo vmite, ino pivzi se val ne bojo sogibali.“

Kerzhmariza je te besede ohranila. Bres odloga je rekla vmivati, ino snashiti. Vse je morlo od te dobe zhedno biti, ino v' kratkim je bila kerzhma (taberna) pivzov tak natlazhena, de niso pogosto prostora imeli. „Snashnost 1) vendar nad vse velja, je djala kerzhmariza svojim otrokam. Nesnaga bi nas bila zlo oboshale.“

„Snashno per hishi le malo koshta, Alj snashno 2) she enkrat vezh zeno 3) ima.“

69. Dobra vezherja.

„Mozhnik pa ni dober, je sberliva Metka opoldne per jushni djala; ne bom ga jedla ne;“ ino shlizo na miso poloshi. „Sdaj ti ne vtegnem

1) Zhednost, saybernost. 2) Sayber. 3) Kup, veljava.

drugiga kuhati, rezhejo mati; le zhaj, sa vezherjo bom tebi boljiga napravla.“

Popoldné gre Metka s' máterjo na njivo podsemlize (krumpir) iskapat, ino móra jih rúshiti, ino v' shakle dévati, dokler ni sonze sa gore.

Kedar spet domu pridete, ji mati vezherjo dajo. Metka sajme, ino pravi: „To je pazh dobra jed, ta mi diší!“ Polno skledizo je pojedla.

Mati se ji nasmejijo, rekozh: „Ravno tifti mozhnik je bil, ki si ga opoldne pústila. Pa sa to ti sdaj boljshi dishal, ker si zelo vezherko pridno delala.“

Kdor pridno dela, mu ješti diší,
On sdrav oftane, in tud' lehko spi.

70. Kupleno mleko.

Makse, nekige bogátiga mestlana alj purgarja fin, se je shel po leti enkrat is mesta na kmete 2) prehajat. Vseme si per eni kmetshki hifhi sa fvoje dnarje letvizo (skledizo) mleka, se pod koshato drevo na travo v' senzo vsede, v' mleko kruha nadrobí, in si da prav dobro dišhati.

Lipej, mali vboshez, od stradanja ino revshine ves bléd ino fuh, od strani stóji, ino ga milo gleda. Rad bi ga sa malo mleka poprosil; alj ni si rezhi vupal.

Bogatimu Makselnu je szer na misel hódilo, naj bi potrebnimu fantu (dezhku) tudi koliko pústil; alj on ni na dobre misli svojga serza porajtal,

1) Zel poldenje. 2) Med pavre.

ino je le sam prav sheljno jedel. Kedar je she zelo skledo posrebal, vgleda nekaj na dnu sapisaniga. On bere, ino framota ga obhaja. — Rezhe she eno sklédizo perneſti, pa en dober koſ kruha sravno. Sdaj potrebniga Lipeja prijasno saklizhe, mu kruha v' mleko nadrobi, ino mu ljubesnivo ponuja jeſti, kolikor se mu poljubu. „Slednizh mu she drobſha (drobnih dnarjov) da, kar per ſebi gleſhta.

„Beſede, ki ſim jih na dnu latvize bral, je rekel Makſel, naj bi vſim bogatinam na ſklede ſapiſali.“ Bilo je ſapiſano:

Kdor potrebnih ne ſpoſnà
 ,Shkoda, de mu jeſti ſda.

71. Kruh ino voda.

O zhafi velike dragote je priſhel Pavlek, vbogi fromazhek is planine v' podgorje k' bogatim ljudém po hiſhah kruha proſit. Peter, bogatiga kmeta ſin, je ravno pred pragam ſedel, ino imel velik koſ kruha v' rokah. „Daj meni en koſzhek kruha; groſno ſim laſhen,“ ga vbogi Pavlek poproſi. Alj gerdo ga Peter odpravi, rekózh: „Poberi ſe! ſa te nimam kruha.“ Zheſ eno leto je ſhel Peter na planino ſgublene koſe jiſkat. Dolgo je po ſkalovji krog hodil; ſonze ga hudo pezhbe, ino od ſheje ſkoraj obnemaga, pa ni ſtudenca najti. Sdaj vgleda pod dreveſam vbogiga Pavleka v' ſenzi ſedeti; ovze paſe, ino verzh vode sravno ſebe imá. „Daj mi daj piti, ga ſazhne Petrek poſiti; ſilno mo ſheja!“

Alj Pavlek se hud napravi, rekózh: „Le dalej pojdi; nimam vode sa tebe.“

Petrek se sdaj rasjoka, svojo krivizo sposna, ino fromáhkiga fanteja sa saméro profi. Pavlek mu verzih podá, ino pravi: „Nifim tak nevmilen ne, de bi tebi mersle vode piti ne dal; samo to sim hotel, de ti svojo krivizo sposnash. Le pij, po tem si pa tudi nauk v' svoje ferze sapishi, ki pravi:

Kdor ne bo lazhnimu kruha podál,
Lehko bo sheje she konez jemál.

72. Vkradene jajza.

En vezher je prishel veshki shupan v' kerzmo (taberno) ino si je rekel polizh vina pri-
nefti, pa dvoje jajz na mehko skúhati. Kedar
pervo odtruple, najde v' njim dolgo zherno
shimo; ravno tak tudi v' drugim. Pivzi se nad
tem savsámejo rekózh: „To ni po pravizi; je
zopernija.“

Shupan se nasmeji, ino gospodinjo poprashta, od
koga je jajza kupila. Rekla ja: „Od metlarjoviga
Luketa.“ Shupan gredoZh berizha po njega posble.
Kedar dezbka v' hišho prishene, ga shupan na-
vije rekózh: „Ti si tat! She dolgo zhasa so bile
moji sosedi jajza is gnesda jemane, alj preme-
teniga tatu ni mogla oflediti. Na to sim ji jes
svetval, naj vsako jajze s' tenko jiglizo prebode,
eno dolgo shimo v' nja potisne ino tak sasnam-
njane spet v' gnesdo poloshi. Ona je to napravila,

in ena shima te je rasodela, de si tat jajza kradil.
Bèrizh! le v' jezho s' njim; de ga ohranish!"

Tak tatvine ino goljsije

Ena mala rezh odkrije.

73. Pezhena gos.

„Doneš je moj god (moja reshitva) nezój bomo jedli pezheno gosko;" je djal Martinek svojim bratam in sestram. Bersh ko so luzh prishgali, se otrozi shé sa pogèrjeno miso vsédejo, ino ne morjo posebne pezhenke alj prate dozhákati. Dekla pride sdaj, in v' pezh pogleda, alj se gos pezhe, ino pravi: „Pred pol ure she ne bo dobra sa jesti.“ Kujavi otrozi sazhnó vékati. Dekla si je eno vbrala, rekózh. „Nizoj svunaj bavbav okolj hodi, ki mu je Popádiga imé. Vše nepokorne otroke v' svojo torbo vtika. Zhe tiho ne bote, pa mu gos dam.“

Otrozi na te besede malo porájtajo, ino she hujshi filijo, de bi na miso fkoraj prinesli. Dekla sdaj okno odpre, trinogo s' gosjo vun pomolí rekózh: „Na gos, Popadiga!" „Lepo sahvalim," se svunej neki potepúh prav debelo sadere, ji trinogo ino gos ismekne, ino ko bi trenil, sbeshí. Sdaj she le otrozi na ves gláť túlijo, na njih vresh prídejo mati v' hišho. Svédeti, kaj se je perpetilo (sgodilo), so djali: „Otrozi, ví ste sdaj sa svojo sitnost dovólj splazhani; morli bote nizoj na mesti pezhenke s' fhterklavko (mozhnato shupo, polivko) sadovoljni biti.“ Dekli so pa rekli: „Tebi sim shé tvoje prasne basne (kvante) vezh-

krat prepovedala; sdaj si pa hozhem gos ino trinogo na tvoji mesdi (loni) plázhati, de bosh svojo neumno stráshenje pomnila.“

Prasni marni,
„So nevarni.

74. Dobra juterna molituv.

Marta, vboga vdova je vsako jutro v' samotni zhumnati (jispi) s' gorezhim serzam svojo molitvo opravila, preden je presti sazihela; verh tega je vsaki den she ene verstize naukov prebrala, ki so bili v' njenih molitvinih bukvizah (knigah) sa tisti den postávljeni.

Ravno je enkrat neke verste nauka brala, katere so jo na dobre dela telesne milosti opominjale. „Oh moj Bog! je rekla, kako bi pa drugim dobro storila? Ne gleshtam na sveti drugiga, kakor svoj kolovrat; le toliko, de si vsakidanji kruhek saflushim. Sima je pred durmi, jes pa she potrebnih derv nimam. Persti so meni she sdaj od mrasa okorni, in skoraj vezh presti ne morem. Hishniga dnarja she tudi sa vsim plázhala nisim. Tud jes bom morla per dobrih ljudih v' bogajme profiti.“

Vender misli med tém, kako bi kaj dobriga storila. Na misel ji pride, de stara snanka v' unim kraji mesta bolna leshi. „Hozhem jo doneš objiskati, je djala; predem lahko per njej, pa jo she s' kakoj besedo potolashim ino rasveselim.“ „Segla je na omaro po sadni dve jabelki, kateri

ji je dobrotniza dala, jih svoji prijatelzi nest; sadene svoj kolovrat, ino gre. Mozhno se je bolniza rasveselila svojo staro prijatelzo vglédati. „Le poglédj, Marta, je djala, ravno v' kratkim mi je nekolikih sto rajnihov sporozhenih. Ne bi hotla se k' meni preseliti, de bi mi stregla? Ne bilo bi ti potreba derv kupovati, ne hishniga dnarja plázhati; s' tvojim kolovratam, pa s' mojo doto alj erbsfinoj bi se me lahko preshivale.“ Marta s' veseljam, privoli, se bres odloga k' njej spravi, ino spet enkrat zhres dolgo zhasa bres fkerbi saspí. Prav pogosto je tajiste verstize is svojih bukviz ponovila, ki so ji v' to frezho pomagale, katere govorijo:

Saj eno dobro delo,
Zhe vsaki den storíh,
Shivísh po dné veseló,
Po nozhi sladko spísh.

75. Vezherna molitva.

Prebivala je neka blagorodna gospodizhna na svoji grafhini, eno milo od mesta. Neki vezher posno, kedar se je shé lezh správljala, pa po nava-di she is molitviníh kukviz brala, pride kuzhjash pred grafhino s' kuzhijo po gospodizhno, de bi íhla v' mesto bolno prijatelzo objíkat. Bres samude se s' svojoj hishnjoj ino s' streshetam odpeljá.

Per tej priliki alj priloshnosti je neki tat lojtro k' oknu perflonil, ino je v' gospodizhnino prebiválnizo slesel, s' shveplenko luzh ushgál, ino je sazheł po dragim blagi okolj glédati, de bi ga v' torbi odnesel.

Videl je sdaj na misizi sravno postelje molítne bukvice odperte, ino sravno vgáfeno svezho. Pogleda v' bukvice, ino te le besede bere: „Ljubi Bog! naj de bo ta den bres vsiga gréha dokonzhan - de bo sladko mojo spanje! Naj tudi vse s'voje shíve dni bres gréha shívím, - tak bo tudi moja smert, ki zhloveku tak bridka hodi, meni sladko spanje!“

Te besede so tata tak v' serze ginile, de je vse posapustil, f'kos okno sbéshal, in od te dôbe ni vinarja vezh vkradel. Na smertni posteli je on prigodbo s'vojím otrokam pravil, ino jih k' molitvi opominjal.

Ako svarjenje hudobnesha ne preoberne,
Tak ga molituv od hudiga v' dobro saverne.

76. Materne solse.

Dobila je mlada gospodizhna sapelivo písmo, ki je bilo polno sladkih in sleparfskih beséd. Pokasala ga je s'voji materi, kër jih je rada imela, ino pred njimi, ko dobro otrok, nizh f'krivala ni. Dobra, f'kerbna mati se, písmo beré, rasjokajo, ino solse se jim po nevarnim písmi vderó.

Gospodizhna pa pravi: „Oj ljuba mamka, kar se ne bojte! Vafhe solse so vse prilisvanje ino gerde obljuje do sledne pike pomile, ki so v' tem písmi sapísane.“

Mati objémejo s'vojo hzhér, ino ji dajo slat perstan, s' shlahnim kamenzami vloshen, kateri so se vtrinjali lepshi od juterne rose na svetlim sonzi. „Kolikorkrat se tebi kaj tákiga bo ponújalo,

so rekli mati, tak na te le kamenze pogledaj, ino misli, de so folse tvoje matere.“

Lepe so folse materne;
„She lepshi otrôk nedolshne serzé.

77. Domazhe sdravilo.

Zenek, (Vinzenz) je imel bogate starejshe. Vse so mu dali, kar mu je serze posheljelo, ino so ga tako na vse to rasvadili. Alj hitro so mu pomerli, ino Zenze je moral jiti na kmete k' svojmu vujzu (strizu) flushit.

Tukaj od kraja ni bilo sa nja. Doma pri svojih starishih se je vezh del bres dela pohájkal; sdaj je pa moral pridno delati. Popred si je shtimane jedí sbéral: sdaj mu je vsaka she tako borova jed dobra. V' mesti so bili pogosto bliso pólnozhí dobre volje, na desheli so shli po storjenim deli sa rano (sgodaj) spat.

De se je ravno Zenze vsiga tiga teshko privadil, je vender sposnal, de je tako shiveti prav dobro sa nja. Popred je vselfkosi boléhal, je bil bléd, ino je moral pogosto sdravila piti. Sdaj je pa sdrav ino zherstuv ko riba, mozhen ko dob, mlad ino lepo rudezh kakor rosha. Vezhkrat je djal: „Vujz prav govorijo:“

Delo in pozhitek sdravje nam ohrani,
Smérnost pa sdravniku v' hisho priti brani.

78. Rojstna reshituv.

Amalika, gospodizhna je shtérnajsto godvanje svojga rojstva iméla. Ozhe in mati, bratji in

sestre so ji blagoselili (srezho unshali) ino dosti lepih rezhi sa reshitvo nadajali. Babiza ji pa preneso venez lepih violiz, ki je bil s' nitjo napeljanih biserjov alj perlnov spleten, ino s' rudezho saveso povit.

„Ljuba moja vnuzhiza! so ji rekli s' dobrovoljnim in milim serzam; naj ti bojo ti biserji podoba tvojih zhednost in dobrih del, violze pa naj ti podoba tvoje ponishnosti bojo.“

Amalika venez sasmehljivo od strani gleda, ino misli sama per sebi: „Od svoje babike sim menila kaj boljiga dobiti; kaj pa te zvetlize, ki jih vsaki lahko dobi, ino pa taki vmasani biserji, ki se toliko ne svetijo, ko nar bolj kup glashovate koravde.“

Prime sa venez (svitek), ino ga hitro svoji sesterci na glavo postavi, se oshabno (prevsetno) nasmehlaje, rekoh: „Na Julika! Moder venez je sa tvoje rijave lasesadoosti lep; meni ne vem k' zhimu bi bil. Sa takiga otroka, ko si ti, je pa prav zhedna darituv.“

Babika na to rezhejo: „Prav govorish Amalika! Bolj se spodobi te dar ponishnimu otroku, kakor tak napuhneni, famosbertni gospodizhni, ko si ti. Biserji katerih Amalika ne posna, so prifni (pravi shlabni), ino so gotovih sto kron veljali. Amalika, kateri dar ni bil vshezh, naj sa svojo samopridnost ino oshabnost sdaj nize nima. Ti pa, blaga Julika, pomni besede, ki so na rudezhi povesi s' slatimi zherkami vtisnjene, ino so vezh vredne, ko slato ino biserji:“

Le skerbno naberaj si biserjov zhednosti, In shivi pa kakor violza v' ponishnosti.

79. Dobro pisati snati.

Lenora bila je bogabojezha deviza, pridna, ino dobro uzheni na vsako domazhe delo, lepe postave pa tudi. Poshten ino premoshen barantávz v' nekim mestizi doma, jo snubi, ino ji v' svate pride, de si je bila ravno vboshniga stanu. Bila je tega prav veselá, ino vsi dobri ljudje so jo frezhno rekli, tak saliga mosha dobiti. Eniga dné se je vezh sheninovih ino nevestnih prijatelov snidlo. Jutrensko (ohzetno) pismo je bilo narejeno, le fama nevesta se she podpisala ni. Alj sdaj se je pokasalo, de Lenora pisati ne sna. Shenin se je slo prestrašhil, ino djal: „Ne bil bi verjél, de bi tak salo ino pametno dekle pisati ne snalo. Alj ker jes gošto po svojih kupzhijah is doma grém, bo morla moja shena predano blago v' kupzhijške bukye sapilvati, pa tudi komu kako potrebno snamnje narediti. Shal mi je, de se shenituv rasdere; alj vseti jo ne morem.“ Vsi se shalofno rasidejo. Nar bolj shalovala je pa Lenora, katero so malovredni ljudje she sa smeh imeli. Mnogokrat se je milo rasjokala, de se ni pisati navuzhila, ino je rekla:

Huda sa vbogiga, ki nizh ne sna;
Njemu se k' kruhu tak priti ne da.

80. Nefrezhno bogastvo.

Ivo je imel le majhno kmetijo (polnizo) pa rad je molil, pridno delal, ponidama sapravljjal ni; je svoje ljudi bres vliga pomankanja po-

shteno shivel, ino je vsako leto kaki dnar sa otro-
ke prihranil.

Eniga dné je na domazhim dvorišhi shtepih
(studenž) trebil, ino globoko pod glenam (blatam)
je velik pišker slata in srebra najdel, v' pések
sakopan. Mišlil je, de je s' tem svojo gotovo
frezho is vodnaka privlekil.

Sa poljsko delo se od te dôbe ne smeni vezh,
ino vliga svojim klapzam prepušči; se sazhne po
gospofsko nositi ino shiveti, spravno pa pjanzhvati,
ino kvartati; je na Boga ino na smert posabil,
ino je v' kratkim na mesto najdeniga bogastva
velik kup dolgov na glavi imel.

Sapravleno blago mu je berashko palizo v'
roke podalo. Njegova kmetija je bila na boben
predana; on je od rasvujsdaniga shivlenja bolé-
hati jel, veš strah boshji je njegovo serze sapuštil.
Enkrat gré k' ravno tajistimu shtepihu, is kateriga
je uni velik saklád potegnili; obvupa - ino v' nja
skožhi.

Veliko dnarjov in zhašnih dobrot,
,Stri malo prav frezhnih, veliko pa frot.

81. Dobro obernen dnar.

Prav priden misar (tishtar) je veliko sa-
flushil, pa je per bornim shiveshi bil, je sam
sebe ino svoje ljudi le sa potrebo, to de pošteno
oblazhil, ino ni dnarja ponidama isdál.

Kolár, njegov sošed ga enbart pobara: „Po-
vete mi vender sošed misar, kamo dévate dnarje,
ki vam zhres vašo potrebo ostanejo?“ Misar od-

govori: „S'njim svoje dolge plazhujem, nekoliko pa na obréft (zhinsh) raspôfodim.“

„Kaj she! sazhne kolár, vi me sa sjaka imate! Dolgov nimate, pa tudi dnarjov ne posojujete.“

„Pa vender je taka, pravi misár; naj vam to rezh bolj na tenko rasloshim. Veste, de vel dnar, ki so ga moji dobri starejšhi sa mene isdajali, od te dobe, kar sim se na na svet vlegel, jes sa svoj dolg sposnam, in sim ga dolshen poplázhati. Ino dnar, kateriga sa svoje otroke obernem, de jih kaj pri-da vuzhiti dam, je sa mene posojilo, ki mi ga bojo nekdej, kedar se she postaram, s' obrestjov povrazhovali.“

„Kakor se mojim starejšham mililo ni, de so me lepo isredili, enako tudi jes sa svoje otroke fkerbim. Ino kakor jes sposnam, de sim svojim starejšham poverniti dolshen, se tudi sa-nasham, de bojo ravno tako moji otrozi svojo dolsh-nóft meni dopolnili, naj si lih dolshniga písmo podpezhateniga nimam.“

Veliko so starshi vam dobraa strili,
Le glejte, de bote jim to povernili.

82. Veliki sejm.

Neka premoshna gospá na desheli ni otrók imela, ino je hotla eno dekelzo svoje shlahte is mesta sa hzhero vseti, katera bi nar pridnishi ino pohlevnishi bila. „Shla je enbart na tershen (sejmov) den v' mesto; sdajzi (naglo) jo vezh vbogih dekelz obftópi, ino se ji priporózhajo. Vse pravijo, de so ji v' shlahti. Gospá k' temu

nizh ne rezhe, ino vsakej nekoliko dnarjov da, rekózh: „Nate, ino kúpite si na sejmi, kar vsaki nar bolj dopade, potem pa prinesite meni pokasat, kaj ste nakúpile.“

Dekline dirjajo, ino veselo prinésejo kasat: pisane pankelze, napeljane svetle koravde, slate podlinke (shpére) sa kape, ino vezh take lepotije; le sama ena, Sarka po imeni, ni kaj takiga kupila, temuzh lepo preselzo, ino dober kolovrat.

Gospá Sarko prijasno sa roko prime, rekózh: „Ljuba moja! ti si nar bolj pámetna, ino nar pridnišhi ismed vsih. Druge so skos svoje abotno kupilo sadošti skásale, de jim je lepotija ino gisdošt vezh na škerbi, ko de bi pridne bile, ino radé délale. Od slej si ti moja hzhér, in jutri se s' meno na mojo grašhino popeljášh.

Um ino pamet

Je boljšhi ko shamet.

83. „Shemašta plesavza.

Imeniten gospód je svojim snanzam en vezher imenitno dobro voljo naredil. Ravno so vezherjali, kar prideta dva v sheme (mašhkore) djana plesavza v' obednizo (v' jísfo, kjér so jedli) ne vezhi, ko otroka petih alj sheštih lét, kakor gospod ino gospá prav verlo oblézhená. Gospód je nosil rndezho fuknjo, ki je bila s' slatim portami obšhita, kodrašto belo baroko na glavi, ino lep savihan (shtulašt) klobúk pod pasuho. Gospá je imela romeno shídano fuknjo, s' srebernim

roshzaminopisano, shameten klobuzhek na glavi, s' koshatim perjam nateknjen, ino lepo pahlo v rózi. Prav zhedno sta se obrazhala, ino smeshno poskakvala. Vsi so se zhudili, kako se tih dvoje zhednih otrók, tak dobro nosi. Na to seshe star ofizir, ki je sa misoj sedel, po eno jabelko, ino jo med plesavza vershe. Kakor bi vstrelil, planeta gospód in gospa nad jabelko, se káviata ino vlá-zhita, kakor bi bla obdivjala, sheme ino vso drugo opravo is sebe stergata, — namesto dvoje zhednih otrók, pride dvoje gerdih merkovz na svetlo. Kolikor jih je okolj mise sedelo, vsi se na ves glas smejijo; stari ofizir pa na to prav pametno pové, rekozh: „Merkovze ino pa norzi (bedaki), naj she tak lepo se oblazhijo, se le sadnizh sposnajo, kdo de so.“

Kaj pomaga vša oprava,
Ako je neumna glava.

84. Goljfivi saklád.

Blashe je shel v' sosedno ves svojo babizo (staro mater) objiskat. Nabrali so mu jerbas (pletенizo) jabelk, de bi jih domu nesil. Kedar shé posno v' mrak s' polnim jerbasom na glavi po temni hosti gre, vgleda pod starim hraftam alj dóbam nekaj svetliga, kakor zhísto frebró. „Tu more saklád (shaz) biti,“ rezhe sam per sebi, isiple jabelke na tla, poln jerbas te svetle robe nadéva, ino tezhe s' tem veselo domu. Ko hitro prihodno jutro sonze posije, sazhne svoj najden saklád ogledvati, ino kaj mislish! — namesto

svojih lepih jabelk, ki so jih divje svinje v' hosti pojedle, poln jerbaš perbladne alj perhline ima.

Veliko rezbi mi prehitro shtimamo,
Preposno pa najdemo, de se goljfamo.

85. Sadovoljni pastirzhek.

V' spomladnim jutri pase pastirzhek v' neki roshni dolini med selenim gorami svoje ovze, si lepo shvishga in poje, pa od veselja poskakuje. Kralj tajište deshele je ravno v' tim kraji po lovi (alj jagi, fireli) hodil. Kedar fanta vgleda, ga k' sebi poklizhe, rekozh: „Kaj si tak shidane volje, moj ljubzhek?“ On pa kralja ni posnal, ino je djal: „Sakaj bi ne bil dobre volje; taj niso nash svetli kralj tak bogat ino frezhen ko jes.“ „She pa vender ne! kralj odgovori; tak pove mi, kaj vse imash?“

„Romeno sonze na jasnim nebi, sazhne fantizh rajtati, meni ravno tak ljubesnivo sije, kakor nashimu kralju. Hribi ino doline sa mene ravno tak lepo selenijo ino zveto, kakor sa kralja. „Svojih rok bi ne dal sa enkrat sto tavshent zekinov, ino svojih ozhi ne sa vse kraljeve grafhine. Verh tega imam vsiga dovolj, zhefar poshelim; pa tudi ne poshelim vezh od tega, zhefar mi je potreba. Vsaki den se do sitiga najem, imam oblazhila, de se prashnjo preoblezhem; dnarzov toliko saflushim, de lahko is-hajam. Sdaj mi pa povéte, alj imajo kralj vezh ko jes?“ Blagi kralj se mu prijasno posmeji, in se mu da sposnati, kdo je, rekozh: „Resnizhno je taka, pri-

den dezhez! ino sdaj lahko rezhesih, da je tebi kralj sam vse to poterdil. Le bodi neprenehama tako veseliga serza.“

„Serze sadovoljno in veselo
Bolshi je, kakor kraljestvo zelo.

86. Nesrezhna flushávniza.

Metka je bila vsakiga kmétovskiga dela prav dobro vájena, pa ravno sa to tudi silo ihtimana. Mati jo dajo nekimu kmetu flushit, ino jo sa ilovo lepo podvuzhijo, rekózh: „Le vsak den moli, in prosi Bogá, naj ti v' flushbí srezho in shegen da.“ Alj Metka pravi: „To me ne skerbi, saj sim vsakiga dela dobro vájena.“

She pervo jutro bi imela Metka sakuriti, (sanétiti) ino vezh ko pol ure kreshe, pa ne more vkresati; sadnizh leti v' losesko po luzh. Alj na ledenim poti ji spoderkne, ona pade, ino svetilko (laterno) vbije. Sa to je bila pervokrat krégana; vender se je na slabo vreme isgovorila, de je po nozhi goba odognila (alj nategnila se), pot pa vel leden ino pósek.

Po tém so Metki vkasali pod streho (na dile) po pletarzhek jajz. Kedar pletarzhek vsdigne, naglo misih spod nja skozhi, ki je pod njim leskala, ino Metka se nje tak prestrašhi, de ji pletarz is roke pade, ine se jajza potrupijo.

Gospodinji je she savolj strene ivetilke mersélo; satorej Metkinih isgovorov ni kaj poslušala, ino jo je prav pridno krégala.

Ne dolgo potém Metka pišker mleka prav varno na glavi prinese, ino ravno is pod kapa zhres prag stopa, kar teshek zengel alj krunzel od strehe na pišker trefhi, ino ga vbije. Kedar Metka vsa s' mlekam oblita v' hišho stopi, se gošpodinja tak hudo vjesi, de Metka besede siniti ne smé, ino jo kakor nerodno, trepašto deklino od hišhe spodí.

Vsa vjókana ino vsramotena se Metka domu privlezhe, ino mati pravijo: „Sdaj vidilš, kako potrebno je Boga sa srezho profiti. Jesar rezhi se lahko pripeti alj pergodi, katire niso v' našhi oblasti, ki jih le Bog samore v' našh prid oberniti, de nam ne škodjejo.

Delo nam ne gré od rok,
Zhe ga ne poshegna Bog;
Le kdor dela ino moli,
Njemu pojde vse pe volji.

87. Dobrótlivi vertnar.

Bil je prileten, pa ves prijasen vertnar vbogim poseben prijatel. Namesto sebi gorski oblažhila omišhlovati, sa svojo hišho bolj shtimano orodje kupvati, je raj toliko vezh vbogim dal, ki so per njem pomozhi jiskali. Kedar je komu kaj dal, je bil všelej rezhi navajen: „Naj bo, pa bom spet eno jabelko zhres mejo vergel.“

Nekdo ga je enkrat pobaral, kaj te njegove besede sosebniga poménijo? Na to je pravil, rekozh: „Póklizal sim enkrat nekoliko otrók v' sadoven vert, ino jim rekel sadu jesti, ki ga je pod

drevjam leshalo, kolikor se jim poljubi; pa jim prepovedal v' arshat (shep) vtikati, alj s' seboj odnesti. En fant je pa bil tak premeten, de je nekoliko nar lepših jabelk zhres mejo smetal, jih po tem svunaj spet pobrati.“

„Reš de je dezhko slo hudobno delal, ino nisim ga vishej v' vert puštil; pa vender sim se is fläbiga dela kaj lepiga navuzhil, ravno kak bzhelza is štrupnih zvetiz med (šerd) pije:“

„Le poglej, sim djak, zhe ni s' nami na tim sveti ravno taka, ko s' otrokami na verti. Pri-pulheno nam je posvétniga blaga v' svoj prid oberiniti, alj nizh s' sebo vseti; kar pa vbogim podelimo, tak rekozh zhres mejo vérsheмо, ino bomo unkraj meje v' vezhnosti enkrat spet najdlj.“

Kar šrótejam tukaj delimo

Povernjeno tamkaj dobimo.

88. V e r t n i t a t.

Koloman je bil navajen po vertih kraft hoditi. Eno jelensko nozh je bilo hudo vreme, ino vse po solski terdo spalo, kedar on v' grašhinski vert spleshe. Po sidi je bila silo lepa brajda nadeljana, ino verh brajde jo she veliko prelepiga grošdja viselo. Koloman po štoshanji (šebri) na brajdo slese, s' svojim nôšham grošd sa grošdam odresuje, ino s' njim loznato korbizo, ki jo je sa pal' privesal, nadéva. Prav dobro se mu sdi, zhutiti, kako vkradeno blago teshej in teshej prihaja. Ko je shé jerbaš škor sverham napolnil — se pod veliko teshoj ranta vlomi,

na kateri je Koloman stal. On na tla s-hrushi, se ravno v svoj nosh napehne, ino vsmerti.

Pusti per miri ptuje blago,
De te v' nesrezho spravlo ne bo!

89. D o m a z h t a t.

Mihel, v' nekim mestu sa teshaka, je v' fran-
lizi (gafi) bliso poshte stanoval. Dobro je
vositi; sa to ga je poshtnar sa hlapza v'
flushbo vsel; kmalo je bil pa Mihel per svojim
gospodarju toshen, de mu oves krade. „Ravno
snozh, so djali, je en shakel ovsa domu savlekel.“
Poshtnar se sravnizh na Mihelnov dom podá, ino
ga sa vkraden oves navije. „Gospod, je djál
Mihel, zelo moja kozho preiskajte, ino alj naj-
dete le serno ovsa pod mojo streho, tak naj bom
ob flushbo.“ Poshtnar v' prizho Mihelna po dilah
ino vsih s-hrambih sjishe - pa betva ne najde.
Kedar spet v' hisho prideta, sazhne Mihel, rekózh:
„Gospod poshtnar, vam ne samerim, de ste se v'
tej rezhi preprizhali, alj hudobni ljudjé, ki so
mene obrekli, mi morjo moje poshtenje plázhati.“
Na to vdari s' rokoj po misi, de se je vsa hisha
stresla. Alj poglej-kar sazhne oves na miso kápati.
Miha je vkraden oves na strop posipal, ino ga s'
dilami (deskami) prav varno sakril.

Misha je pa stropnizo preglodala, ino kedar
se je strop potresel, sazhne oves skos strop le-
teti. Mihel ves, kakor sid, obledi, ne more tat-
vine dalej tajiti, ino je primoran romene hlazhe
na vselej isflezhi. Sa to pravijo:

Zhe tat ljudém vbeshí
Ga ena mifh vloví.

90. Mlad ribji tat.

Mavriz, en hudoben dezhek, je k' ribji, mi slesil, ki je bila bliso vesi, ribe kraft. On s' roko globoko sega, ino dolgo okoli po vodi grabi. „Aha, je djal, sdaj imam enkrat eno salo ribo; sdi se mi de je fhuka.“ Urno jo is vode potegne ino na-oftudna (gerda) kazha se mu v' roki vije. Ves prestrašhen sakrizhi, kazho spet v' vodo sakadi, in hozhe sbéshati. Alj kedar se oberne, se snovizh v'frafhi-sakaj Jakob, ftari ribizh mu je sa herbtam ftal. Sa sdaj te hozhem fhe s' tem dvojnim ftraham puftiti, rezhe ribizh, alj dobro lep nauk ftariga mosha svoje shive dni pomni: Vselej se ti naj gnusi krivizhno blago, kakor ftрупna kazha. Vkradena riba je v' tatovih rokah vselej gad; sakaj:“

Obeno krivizhno blago

Nam dobriga dalo ne bo.

91. Tolovaja nagla smert.

Neki rasbojnik je s' nabito pukfho v' germovji ftal, ino bogátiga kupza zhakal, katéri je po shitni kupzhiji hodil. Kupez pride, ino telhko zulizo dnarjov opafano nese. Tolováj pukfho naftoni, ino na eno koleno poklekne, de bi bolj dobro sadél. Alj ravno eno kazho je ftisnil, ki je v' fuhim listji leshala. Rasdrashena kazha

se po konzi spné - se v' njega saleti, ino puksha pókne, pa ne sadene. Na širel ino vpitje kupez priškozhi.

„Stráhoma vidi sdaj zhloveka na tléh leshati; kazha se mu sa roko ino sa vrat ovija, ki ga s' šru-pam sedoka ino morí. „Joj meni! sdihuje vmerjózh, kupza vglédaje; po pravizi se meni godi! Ravno sim hotel tebi shivljenje vseti, ino sdaj ga moram pa sam sgubiti.“

Pogosto hudobnik she hnd'ga ne šrí,
In she njega šhtrafa sa vratam dershi.

92. Splazhan pošlúhar.

Lukej je bil gerde navade vse per vratih na uho vlezhti. Ozhe so ga pogosto svarili, alj ni kaj pomágalo. En vezher pride neki mešlan k' ozhetu na vert, ino pravi, de ima kaj na tihim s' njim govoriti. Ozhe grejo s' njim v' uto na verti, ino vrata sa sebo saprejo.

Lukej hitro pilese, ino tiho na eno votlo gerzho uho nastavi. Kar hitro zhuti kaj nesnaniga po vufheti lasiti ino štergati. Na to ga je tak ne-všmileno sabolelo, de sazhne od štrašne bolezhine krizhati ino se váljati. Ozhe ino mešlan vsa preštráfiena is ute škózhita. Hitro po sdravnika pošhlejo, ki mu je s' malo j brisgalzój jel v' uho shverkati. Na to fantu šhtrigla (vufhetnjak) is ušhesa pilese. Šhtrigla je v' gerzhji votlini tézhela, ino Lukeju v' uho slesla.

„Alj si dobil sdaj sa svojo pošlúharijo?“ so rekli ozhe. „Naj te to 's modri! Marškerimu

poslušarju je she kaj gérshiga od shtrigle skos
ufhesa v' moshgane ino v' serze shtrignilo, kakor
smota, slabe misli, zhert ino sovrashtvo.“

Kdor uhe nastavlja, posvediti vse,
Nalése si hudiga polno serzé.

93. Vstráshena sladkosneda.

Marjetkina mati so v' kuhinji enkrat toliko
dela imeli, de védeli niso, sakaj bi segli, ter
saklizhejo: „Marjetika! hitro mi is velbizha
(hramelja) dvě jajzi prinesi; tukaj na kluzh!“

Kedar Marjetka v' hramelj odpre, sheljno
pogleduje, kaj bi sa polisniti dobila. Vglédala
je na polizi medén pisfer. „Stegne se bolj ko
more, ino v' pisfer potipa, fterdi salisati.

Kar jo hitro nekaj sa perst strashno vshene
(vshipne) — in kedar jokaje ino krizhaje roko is
pisfra potegne; se je velik rak s' tazoj sa perst
dershal, ino ni hotel vezh spuštiti.

Mati so pred dvěm dnema fterd predali, ino
v' prasen pisfer nekoliko rakov s - hranili —
Marjetka pa sa to vedela ni. „Slíshati Marjet-
kino vpitje vší ljudjé is híshe v' hramelj perletijo.
„Sladkosnedna deklina je kervav perst imela, tu-
di jo je neisrezhenó fram bilo, de so jo sa slad-
kosnedo imeli.

Varji se pojednosti;
Velko shkode naredi.

94. Dobra soseska.

V néki vesi je mlínarjov dezhez (pubizh)

preblisó sa vodo prishel; se je samahnil, v' vodo padel, ino skoraj vtopil. Kovazh, ki je unkraj potoka stanoval, to vidi, hitro sa otrokam skozhi, ga is vode potegne, ino ozhetu prinese.

Eno letu po tém se je kovazhenza vshgala (vnela), in she je kovazhova hifha vsa v' plamni, premer (pred de) se kovazhovi savéjo. On je sheno ino otroke odtél, le nar manjšhi deklize so v' pervim plahi posabili.

Otrok je v' gorezhi hifhi krizheti jélo; alj ni bilo, zhloveka, ki bi si po nja vupal. Sdaj mlinar naglo priletí, v' ogenj plane, — frezhno otroka prinese, ga kovazhu v' narozhje podá, ino pravi:

„Hvalo Bogu, de priloshnosti samudil nisim, vam ravno to povérniti, kar ste vi meni storili. Vi ste mojiga sina is vode potegnili, ino jes vasho hzhér is ognja odtél.“

Kakor posúje,
Tako se vrazhuje.

95. Vuzhen kovázh.

Perpeljal se je ptuj gospód v' neko straníko ves v' lepi kozhiji, per katerej se je bila shelesna svora (vankerda, rasbera) poterla. Kerzhmár (oshtér) je djal: „Nash kovázh je prav snajdeu mosh, ino sna dobro naredíti. Tudi je prav saštopen shivinfski sdravivz; zlo veshani se hodijo h' njemu sdravit.“

Gospod rezhe pred kovazhenzo sapeljati, ino kedar je kovázh svoro popravil, gospód njemu

rezhe: „Kozhijo šte mi prav dobro naredili; galj ne bi meni šte tudi moja slato repetirno (uro) nekoliko popravili?“

Kovázh gospóda belo gleda — tudi ljudé, katerih se je zela truma naletela, se gospodu na glas smejió ino ga ozhitno sa bedaka (abotnika) imajo.

Gospód jim pa odgovori: „Nisim tak butast (nevumen), kakor šte vi. Kakor nar bolj vuzhen kovázh te repetirne popraviti ne sna, šte manj saštopi shvinški sdravivz, naj bo šte tak snajden, ljudi osdrávljati.“

Kdor shvino prav dobro in frezhno osdravlja
Ljudí po navadi pod semljo le spravlja.

96. Vbogi jetník.

Vitesa Blagaja so sovrashniki vjeli, ino ga v' grosovitno jezho vergli, v' katero ni sonze posjalo, ne mesenz posvetil. Vklenili so ga v' teshko shelesje; le eno malo oknize je bilo s' debelim shelesnim krisham okovarjeno.

,Saštonj je poskušal shelesje is sebe spraviti, ino skos okno vjiti. Ni mislil kdaj vezh is svoje shálostne jezbe na svetlo priti.

Navajen dobriga shivesha popréd vsiga dovolj imeti, je njemu nar huj per tak silo slabim shiveshi biti, ki so mu ga dajali. Niso mu dali ješti, rasen vsak den malo sméfniga (zhérniga) kruha; ne piti, kokor mersle vode. S' solsámi je terde shkorjize kruha omakal, ino pogosto lazhen potuknil na svojo slamo!

Alj ravno boren shivesh, kar sovrasniki si vrájtali niso, je njega reshil. Grosno je smedel (s-hudel), - lahko se mu je shelesje ismusnilo, ino po nozhi med shelesnimi drogmi alj ihtangami skos okno bres teshave islese. Beshal je zelo nozh, kar je mogel k' svojmu domu; in kedar je sjutraj sonze prifjalo, ino on ras vse nevarnosti svoj grad vgleda, poklekne ino sazhne na glas moliti, rekozh: „Oh bodi Bog hvalen! Kar sim mislil, de je moja nar vezhi nesrezha, je sdaj ravno moja frezha. Bi meni bili bolji shivesh dajali, nikolj bi ne bilo vezh moje oko tvojiga ljubiga sonza, ne svoje drage domazhije vidilo, in moral bi bil vse shive dni v' uni strasni jezhi prebiti.

Kar se voljno poterpi,
 ,Se nam v' frezho spremení.

97. Smota flepiga zhloveka.

Zhlovek, ki ni prav per pameti bil, je verh tiga she tak nesrezhen, s' zhasoma svoj pogléd sgubiti. Rekel je v' svoji slabovúmnosti: „Ne vém, kaj bo s' sonzam; vsak den motnej (temnej) sija. Prav shalofno ko blede luna na nebi stoji“ Zhes en zhas, kedar so ga ozhi she bolj sapustile, je djal:“ Grosovitno je glédati, pa vender ni drugazhi! „Sonze je satemnelo, ino se strasno kervavo shari; kar okolj sebe pogledam, bodi listje po drevji, alj roshe na polji, nima svoje navadne lepote vezh, ino je blede ko pepél, alj sazhernelo ko voglje.“

Kedar je revesh zhišto oflepel, je rekel: „Sdaj je sonze zelo vgásnilo, ino o polde je tolika tema, ko bi pol nozhi bilo.“ Ljudje so mu szer refnizo právili, de sonze she neprenéhoma lepo svetlo po veli sija. On pa ni verjél, ino je le svojo terdil, rekózh: „Ni ga vezh sonza; le temen mrak semljo pokriva.“ Ni mu na misel prishlo, de so njegove skashene ozhi tega krive.

Kakor temu slepzu, pravi moder, poboshen mosh, ravno taka se hudóbnimu zhloveku tudi godí, vérvati v' Boga, ino v' boshje rezhi. Kedar njegova spázhena pamet boshjih rezhi ne rasumi ino sposnati ne more, tudi njemu svete vére vesela luzh vgasne.“

Vsa svetlóba nizh ne hafne;
Zhe nam vére luzh pogasne.

98. Gluh mladénzh.

Perpeljal je mornarski ofizir is dáljniga otoka (med morja), na katerim so divji ljudje prebivali, samófskiga mladenzha, ki je na poti v' bolesni zhišto oglušhil. Neki vezher se je per nekim ofizirji nekoliko prijatlov sbralo, ki so si s' musikoj kratek zhaf delali. Mladenzh she musike nikolj slishal, ino musikafhkiga orodja videl ni; debelo je torej gledal, kako eden po klavirji bije, drugi v' píshalo piha, tretji po goslih vlezhe, shterti po bafi gloda, ino se sazhne temu zhúdnimu vdelávauju na glas smejati, rekózh: „Tém ljudém se mésha; ne vém bolj prásniga dela, kakor je to. Gospodjé! vi prasno slamo mlatite!“

Umeten sdravilz je potem mladenzha osdravil, de spet tenko slifhi. Alj sdaj se nazhúdit ne more, kedar spet v' hisho pride, kjér so jigravzi godli, ter vidi in slifhi, de kolikor krat jigravz s' perstam gene, s' ušmi pihne, alj s' lokam potegna, toliko-bart sapóje. „Oj de me bedaka, je djal, ki sim se tem umetnim mosham smejal! kakšhno veselje, koliko radoſti (dobrovolje) nam snajo délati!“ „Ravno tak po divjašhko tudi mi pote previdnoſti boshje pogosto krivo sódimo, je ofizir na to rekel, dokler na tenko ne vémo, pokaj Bog dopuſti, de se to alj uno sgoti. Bomo nekđaj vse to preglédali, tak bomo sposnali, de se vse, kokor vbrana mu-sika, lepo slaga.

Bog oberne modro vse rezhi,
Naj si ravno nam po glavi ni.

99. Star samórz.

Posno svezher pride star samórz nekimu barantavzu pred hisho, ino milo toshi, rekózh: „Dvajlet let sim svojiga gospoda flushil, ino sdaj me je odpravil, kaj ti sim se poſtaral, ino ne morem délati vezh. Perfilen sim sdaj po ſveti jit' vrata odpirati, ino dobre ljudi sa koſek kruha profit'. Vſmilite se me, dajte mi koſzhek kruha, ino pre-nozhite me.“ Zheren mosh se je kúpzu, njego-vi sheni ino otrokam jako (mozhno) vſmilil. Le mala Sefka je djala: „Kaj de bi tak zhern ko ſaje ne bil. „Skor me je njega ſtrah. Tudi se mu belo poſſlati ne sme; vse bi s' ſajam samasal.“ Bratjé ino ſeſtre ſo se Sefki ſmejali. Ozhe pa deklizha

podvuzhijo, samorza pod streho poklizhejo, mu rekó vezherje dati, in ga peljati v' spálnizo.

O polnózhi samorza rahel shum sbud, in glej! dva tolovaja skos okno v' zhúmnato (v' jísfo) leseta, in vsak svoj mezh ima, od mesenza blishez. Samôrz poskozhi, ino s' debelim glasam grosovitno savpije: „Kaj bi rada?“ Rasbojnika se zhérniga obrasa prestrahita, mislita, de je hudi, ino nagloma skos okno skózhita. Na kamenji sta se po tak pobila, de vbéshati mogla nista. Poprijeli so nju, ino po saflushi kashtigali.

Kupez je pa samorzu rekel: „Ti sdaj nepojdesh od moje híshe; na svoje stare dni boš per nas v' miri shivel. Sa malo dobroto, ki smo jo tebi storili, si nam veliko veliko povérnil. Bog je nam sa to, kér smo tebe prijasno pod streho vséli, ozhitno vsmílenje skasal, ino nam tebe, dober samorz, varh angelja poslal, de si nas smerti, nasho premoshenje pa ropa ovarval!“

Kdor se potrebnih vsmili,

Mu Bog pomaga v' sili.

100. Boljsi deshela.

Shivela sta ozhe in mati s' dvéma otrokama na nekim pustim otoki v' fredi shirokiga morja. Burja jim je barko rasbila, ino morje jih na suho verglo. Koreninze ino selissha so jedli, studenzh-nizo pili, pa v' enim berlogi prebivali.

Otroka vezh vedla nista, od kodi sta na te otók prishla, nista vezh pomnila une suhe semlje:

kruha, mleka, sadja, in kar je še drugih dobrih reží, ništa posnala.

Pervešlali so en dan štirji samorzi do otoka. Možno so se jih starejši rasveselili, ter vupajo sdaj svoje srošhine rešeni biti. Bil je pa zholnizh premali, vse kmalo na suho semljo preselili. Hotli so ozhe prvi poskušiti, se prepeljati. Kedar se ozhe v' rabel zholnizh odprávljejo, ino jih štirji zherni moshje odpeljávajo, se jokajo mati ino otroka. Ozhe pa pravijo: „Kaj se bote jokali, saj je tam bolji — v' kratkim pridete vsi sa meno.“

Kedar s' zholnizham spet po mater pridejo, še huj otroka plákata. Alj mati so tudi rekli: *) „Ne jokajta! V' boljši desheli se vidimo spet.“

Poslednizh s' zholnizham tudi po otroka pridejo. Možno sta se bala zhernih moshov, ino se po zhudnim morji peljaje vsa trefeta.

„Strahoma in trepetáje se bolji desheli blišhata, — alj s' koljkim veseljam vglédata na pomorji svoje starishe, ki jima roke podájajo. Peljali so nju pod lepo koshato drevje, ino jima na mehki seleni trati (gribi) sredi roshiz mleka, šterdi, ino shláhniga sadja poštréshejo. „Oj kak neumen je bil najni strah, sta sdaj otroka djala. Ne bala, le veselila naj bi se bila, de so prišli zherni moshjé naš v' boljši deshelo preselít.“

„Ljuba moja otroka! so ozhe rekli, naša preselituv is uniga púštiga otoka v' to lepo deshelo nam še kaj imenitnejiga pomeni. „She na

*) Glej podobó spredi.

drugo dalno pot se bomo vsi podali — v' eno s'he veliko lepši deshelo. Vsa semlja, na kateri shivimo, je le otoku enaka, ino te lepi lepi kraj je le flaba podoba lepih nebés; preselituv v' tajisto zhres nevarno morje je smert. Mali zholnizh nam kashe flabo mertvašhko hifhizo (truga), katéro nam bojo is shtirih dil s' bili, ino v' kateri na shtirji zherni moshje (pogrebniiki) od tod ponešó! — Kedar bo enkrat posledna ura vdarla, de bom moral jes, vajna mati, alj eden ismed vaj se lozhiti — ne vs tráshita se. „Smert vse dobre ljudi v' boljshi deshelo preseli.“

Le pravizhno naj shivimo,

Sa nebésa prav fkerbimo,

Tam, kjér hudo vse nehá;

Tam v' nebesih smo domá.

S a s n a v a

pravlizi in njih naukovi.

,Stran.

1. Otrôka lepa molituv. Moli, ino bošh prijel! 7
2. Jablan otroshke frezhe. Ljubi svoje starishe! 8
3. Bogata grushka. Drevje sadi! . . . 9
4. Shlahne jagode. Dajaj vbogajme! . . 11
5. Zherne zhreshnje. Vse v' lepim redi imaj! 12
6. ,Sliv modro rashtevenje. ,Starishov ne
posabi! 13
7. Srelo grosdje. Sa vse hvalo Bogu! . . 14
8. Vkradeno koshnje. Ne ismikaj jestvine! 16
9. Drago jabelko. Ne goljufaj, pa se tud'
ne daj! 17
10. Slati orehi. Blislu ne verjemi! . . 18
11. Orêhove lufhine. Ne boj se! Bog te varje! 19
12. Omorjena rosha. Nedolshnost fkerbno varji! 20
13. Sala vèrtniza. Ne lepotizhi trupla! . . 21
14. Zvetozha lilja. Sa rajnimi ne jokaj! . 21
15. Shlahen nagelz. Po govorjenju ljudi se
ne moti 22
16. Lepe binkoshtnize. Bolnikam postreshi! 23
17. Zhedne violze. S' zhédnostmi serze lepsahaj! 24
18. ,Sive potózhnize. V' nebesa se odpravljaj! 25
19. Selen roshmarin. Shivi ponishno ino po-
hlevno! . . , : 26
20. Roshni koshhariz. Varuj se greha, bolj
ko kazhe! 27
21. Nar lepsfi roshen venez. Pravizhno shivi! 28
22. Rudezh sad' Pregreshni lepoti ne verjami! 29
23. Slat germ. Vsake lashì se varuj! . . 29

24. Drobno makovo sème. Ne sanizhuj malih
rezhi! 31
25. ,Skrite buzhe. Refnizo govori! . . . 32
26. Gosenze na seli. Zhišti svoje serze! . 33
27. Terte ino flama. V' mladosti se dela vuzhi! 33
28. Zhudna škodla. Vse na svetlo pride! . 34
29. Verli hrašt. Zhloveka po besedi sodi! . 35
30. Roshe in buzhele. Posvetno modro vshivaj! 37
31. Petelinovo petje. Poslušaj dobre opomine! 37
32. Vkradena kokosh. Ptuje blago se samo oglasi! 39
33. Sala goloba. Bodi pošten, ino boš frezhen! —
34. Lastovkno gnesdo. Ptiz ne preganjaj! . 40
35. Vrabelni toshniki. Hude vesti se varji! . 41
36. Lazhni šternadi. Tud shivinze se všmili! 42
37. Vjeta seniza. Ne podajaj se v' nevarnost! 43
38. Nefrezhna kukoviza. Prasnih vér ne porajtaj! 44
39. Jerebizhno gnesdo. S' malim sa dobro vsemi! 45
40. Papiga smeshen ptizh. Gerdih navad ne
posnemaj! 46
41. Lep jesdarški konj. Ne kradi ino ne lashi! 47
42. Všireleno shrebe. S' lashmi si ne pomagaj! 48
43. Perflushena krava. Pridno delaj! . . 49
44. Kravji svonz. Goljufu ne savupaj! . . 50
45. Nedolshen kosel. Vrata posapiraj! . . 52
46. Jelenov štel. Boj se pravize boshje! . 53
47. Ribji tat. Vlakimu njegovo pušti! . . 54
48. ,Srezhen martinzhok. Bog varje svoje . 55
49. Pershgano sonze. ,Sposnava stvarnika po
stvarjenji 56
50. ,Svetel mesenz. ,Skrivnosti ne raskapaj 57
51. Nar lepši svesda. Sa prasne rezhi se
ne prepiraj 58

52. Nevarno gromenje. Vse Bog lepo visha 59
53. Slata sklediza. Pametno se sadershi . 61
54. ,Slushba shtirih elementov. ,Slusheb pre-
vezh si ne sbéraj! 62
55. Raspeljani biserji. Podaj se v' voljo boshjo! 63
56. Shide goljufna kupzhija. Lash sama sebe goljfa 65
57. Ogledalo posvarjenja. Hudi jesi se ne vdaj! 66
58. Dragiga pérstana zhudna mozh. Lakom-
nosti se varji! 67
59. Novo oblazhilo. Ljubi svetlobo, varji se
teme 69
60. Posojen plash. Vsmili se, ino bosh vsmi-
lenje najdel! 70
61. ,Slabi zhevli. Boljschi je dobra vést, ka-
kor blago! 71
62. Dobra shreblarija. Mlad se vúzhi rad! 72
63. Korbiza deklifhke pridnosti. Dober dar
pomaga 73
64. Malovredno delo. Ne bodi previfokih misl! 74
65. Vkradene shtrene. Ne sodi prenaglo! . 75
66. ,Sherezha ketina. Pusti ptuje blago per miri! 76
67. ,Stara verv. Sa prasne rezhi se ne prepiraj! 77
68. Vmita posodva. Sa ljubo snashnost s'kerbi! 77
69. Dobra vezherja. Po storjenim deli jed difhi! 78
70. Kupleno mleko. Lazhne nasiti! . . . 79
71. Kruh ino vòda. Shéne napoji! . . . 80
72. Vkradene jajza. Vkradeno blago vrefhi! 81
73. Pezhena gos. Varji se kvantanja! . . 82
74. Dobra juterna molituv. ,Stori dobriga,
kar morefh! 83
75. Vezherna molitva. Molituv dober varh! 84
76. Materne solse. Pred starifhi ne skrivaj! 85

77. Domazhe sdravilo. Rasvada nar huji bolésen 86
78. Rojstna refhitva. Kar napuh sgubi, ponish-
nost najde 86
79. Dobro pifati snati. Navuzhi se dobriga,
kolikor samorefh 88
80. Nefrezhno bogastvo. Ne sheli si bogastva! 88
81. Dobro obernen dnar. ,Starifham povrazhúj! 89
82. Vélíki séjm. Pridniga zhloveka vse rado ima! 90
83. ,Shémafta plesavza. Oblazhilo zhloveka nestori 91
84. Goljfiy saklád. Vse srebro ni, kar se blifhi! 92
85. Sadovoljni pastirzhek. Sadovoljnost polo-
viza shivlenja 93
86. Nefrezhna flushavniza. Moli ino delaj! . 94
87. Dobrotlivi vertnik. ,Skerbi sa nebefa! . 95
88. Verten tat. Krivizhno blago gotova nefrezha 96
89. Domazh tat. Vkradeno blago sakrito ne oflane 97
90. Mlad ribji tat. Krivize se varji huji ko kazhe! 98
91. Tolovaja nagla smert. Hudoba sama sebe mori 98
92. ,Splazhan posluhar. Ne vlezi vse na uhe! 99
93. Vstrafhena fladkosneda. Ne vadi se flad-
karije! 100
94. Dobra sofeska. Pomagaj, kjér samorefh! —
95. Vuzhen kovázh. Dela se ne podstopi, ki ga
ne saftopifh 101
96. Vbogi jetnik. Terplenje nafha frezha . 102
97. Smota slepiga. ,Sv. vera ljuba luzh. . 103
98. Gluh mladénzh. Bog visha modro vse rezhi 104
99. Star samórz. Kar vbogim storifh, ti Bog
poverne 105
100. Boljfihi deshela. ,Smert pravizhne v' ne-
befa preseli 106